

תיק תיעוד מקדים לקיבוץ אייל לתכנית מס' 417-0120188 חלק א'

נערך עבור משרד הפנים ספטמבר 2011
עדכון 18.09.17

עמוד

1

שרי מרק אדריכלית

אדם מקום בע"מ

נייד: 050-4032120

פקס: 050-8394389

Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים

אדריכלות | עיצוב פנים | שימור

נייד: 052-8805997

פקס: 050-8394389

Meirel@014.net

חלק א' תוכן עניינים

עמוד 4	1. נתונים כללים :
עמוד 5	1.1 פתח דבר-דברי הסבר כללים.
עמוד 6	1.2 מיקום התכנית מפת התמצאות
	1.3 גבולות ושטח התכנית
עמוד 15-7	2. נתונים סטטוטורים :
	2.2 פירוט תכניות
עמוד 19-16	3. רקע היסטורי ותרבותי :
עמוד 20	3.1. רקע כללי
עמוד 22-21	3.2 חברה
עמוד 24-23	3.3 תמורות בתולדות הקיבוץ
עמוד 36-25	3.4 מתכננים
	3.5 סקירה של מבני הציבור

אין לצלם, להעתיק, להקליט, לשנות, לשכפל, או להפיץ בכל דרך שהיא ובשום אמצעי, אלקטרוני, מכני או אופטי, קטעים, תצלומים, מפות ומסמכים מספר זה.

אין לעשות בהם שימוש מסחרי מכל סוג שהוא. עבור חלק ניכר מהמפות והצילומים שולמו זכויות יוצרים עבור המוסד ממנו נקנו, לצורך הכנת תיק זה.

עמוד

2

שם הפרק :
תוכן עניינים

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד : 050-4032120
פקס : 050-8394389
Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד : 052-8805997
פקס : 050-8394389
Meirel@014.net

נתונים כללים

עמוד

3

שם הפרק:
נתונים כללים

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

נתונים כללים

1.1 פתח דבר-דברי הסבר כללים.

מסמך זה הוא תיק תיעוד מקדים, לקיבוץ אייל התיעוד יהווה מסד נתונים לצורך קבלת החלטות סטטוטוריות לפיתוחו של הקיבוץ והרחבתו. מסמך זה אינו מסמך מחייב אלא מנחה לנושא השימור בקיבוץ. המסמך ערוך על פי הנחיות משרד הפנים מיום 04.03.2008 בנוסף, פירוט על פי מסמך מנחה לשילוב מרכיבי שימור בתכנון הסטטוטורי בקיבוצים שנערך ע"י אדריכל שמואל גרואג בעזרת אדריכלית ענת שריד, לשכת התכנון המחוזית חיפה, מרץ 2011.

הקדמה

קיבוץ אייל נוסד בשנת 1947 על ידי עולים ממזרח אירופה, ניצולי שואה מתנועת הנוער "דרור". בדומה לקיבוצים רבים שבראשיתם ישבו באופן זמני במושבות, הקיבוץ הוקם בכפר סבא והגברים יצאו ראשונים להתיישב בדרדרה, על שפתו המזרחית של אגם החולה.

עם פרוץ מלחמת העצמאות הוקף הקיבוץ משלושת עבריו על ידי כוחות סוריים ונותר בגבו אל אגם החולה. שלושה חברים נהרגו בקרבות במבצע ברוש. הנשים והילדים נשלחו לכפר סבא והגברים, מתוגברים במחלקת חיילים, נשארו לשמור על הנקודה. עם חתימת הסכמי הפסקת האש הובהר שלא תהיה אפשרות לקיים את הקיבוץ במקומו, דרדרה ניטשה והרצפלד בחר עבור הקיבוץ את הגבעה מזרחית לרמת הכובש, ניר אליהו וכפר סבא. העלייה על הקרקע נערכה ב-1 בנובמבר 1949 במקום בו ניצב הקיבוץ עד היום. שמו של הקיבוץ נגזר משמו של ארגון המחתרת היהודי בגטו ורשה - אי"ל.

בשנות החמישים סבל הקיבוץ מהתנכלויות של ערביי קלקיליה, שכללו חדירות, גניבות, נזקים ליבולים ועוד. החלה עזיבה שיטתית של החברים, ובסופו של דבר הוחלט להחליף את כל אוכלוסיית הקיבוץ. בשנת 1965 התקיימה במקום ועידה של תנועת הנוער הישראלית "המחנות העולים", ובה הוחלט לאכלס את הקיבוץ בגרעיני התנועה. אחרוני החברים הוותיקים עזבו (פרט לשני רווקים שהתעקשו להשאר), ואת מקומם תפסו בני הגרעינים, בוגרי הנח"ל.

עמוד

4

שם הפרק:
נתונים כללים

שרי מרק אדריכלית

אדם מקום בע"מ

נייד: 050-4032120

פקס: 050-8394389

Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים

אדריכלות | עיצוב פנים | שימור

נייד: 052-8805997

פקס: 050-8394389

Meirel@014.net

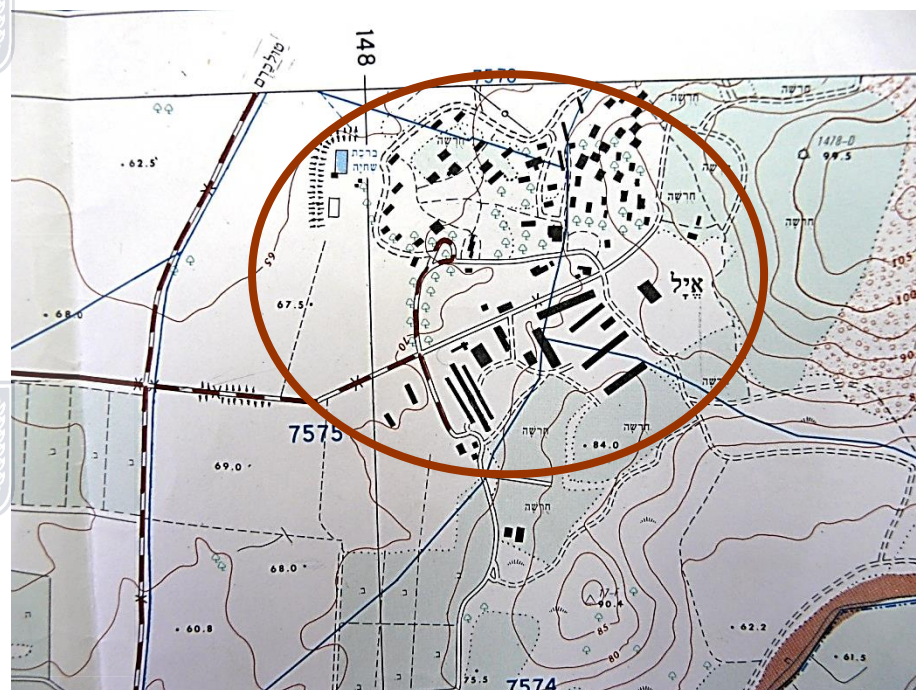

נתונים כלליים

1.2 מיקום התכנית מפת התמצאות

מפת קיבוץ אייל. אוסף מפות אוני חיפה

תצלום אוויר עדכני 2011 – קיבוץ אייל
פורטל גאוגרפי לאומי

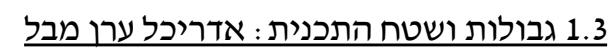
עמוד
5

שם הפרק:
נתונים כלליים

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

Meirel@014..net

נתונים סטטוריים

עמוד

7

שם הפרק:

נתונים סטטוריים

שרי מרק אדריכלית

אדם מקום בע"מ

נייד: 050-4032120

פקס: 050-8394389

Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים

אדריכלות | עיצוב פנים | שימור

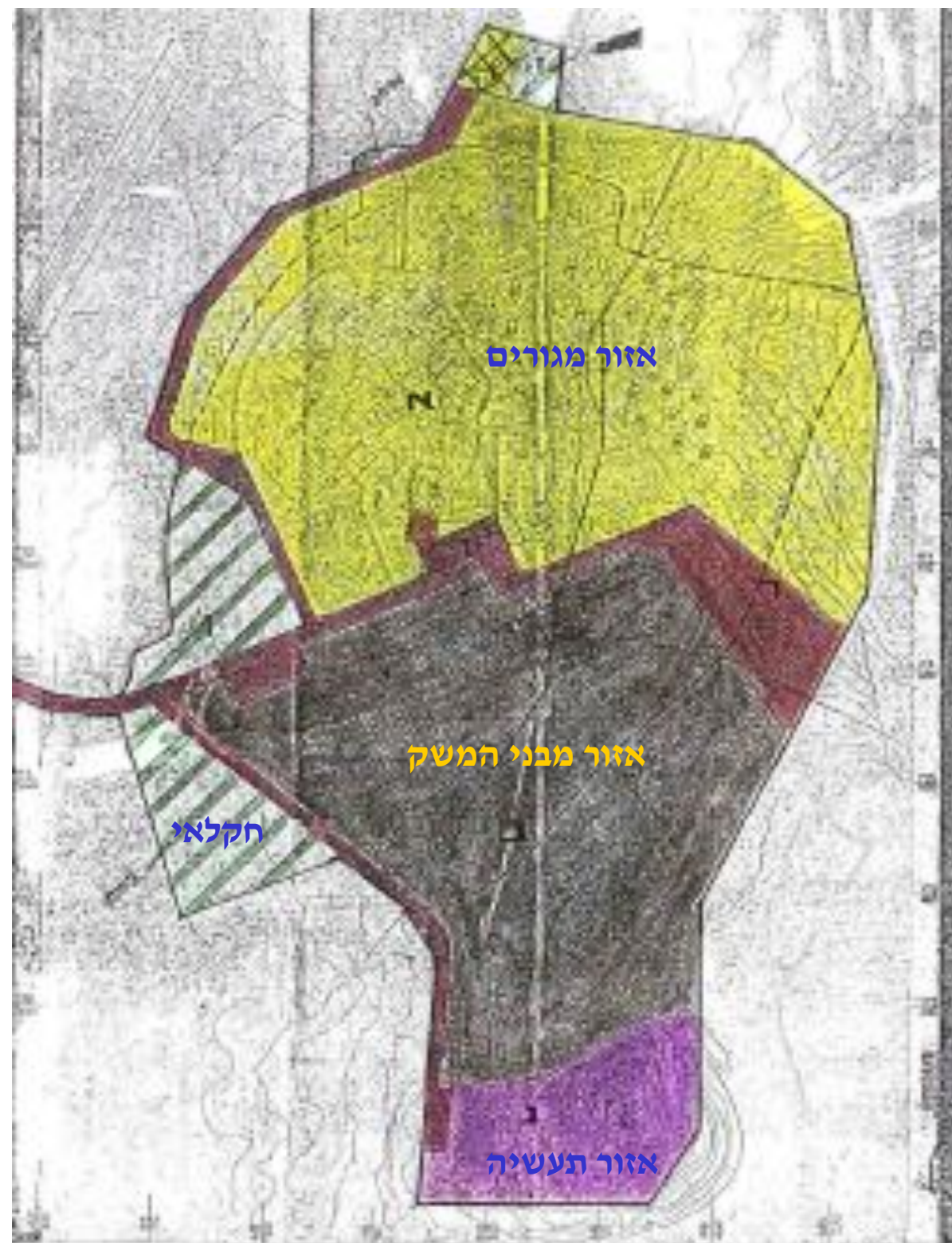
נייד: 052-8805997

פקס: 050-8394389

Meirel@014.net

נתונים סטטוריים

2.2 פירוט תכניות בתוקף:

תכנית שד/94/3

תכנון: המחלקה לתכנון
פרסום ברשומות: 30/6/1986
קביעת גבולות ושינוי ייעודים

שטח התכנית: 495 דונם

מטרות התכנית:

1. שנוי תוכנית מתאר ש.ד. 1000 וקביעת גבולות ושנוי יעוד קרקעות במסגרתה.
2. חלוקה חדשה של שטח התכנית.
3. בטול ואיחוד חלקות קיימות.
4. קביעת אזורים, ושימושים מותרים.
5. ביטול תכנית מפורטת שד/94 לשם התאמה למצב הקיים והפתוח לעתיד.
6. מתן היתרי בניה.

שינוי לתכניות:

גשפ/94 פרסום 26.11.51

שד/1000 פרסום 05.07.81

עמוד

8

שם הפרק:

נתונים סטטוריים

שרי מרק אדריכלית

אדם מקום בע"מ

נייד: 050-4032120

פקס: 050-8394389

Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים

אדריכלות | עיצוב פנים | שימור

נייד: 052-8805997

פקס: 050-8394389

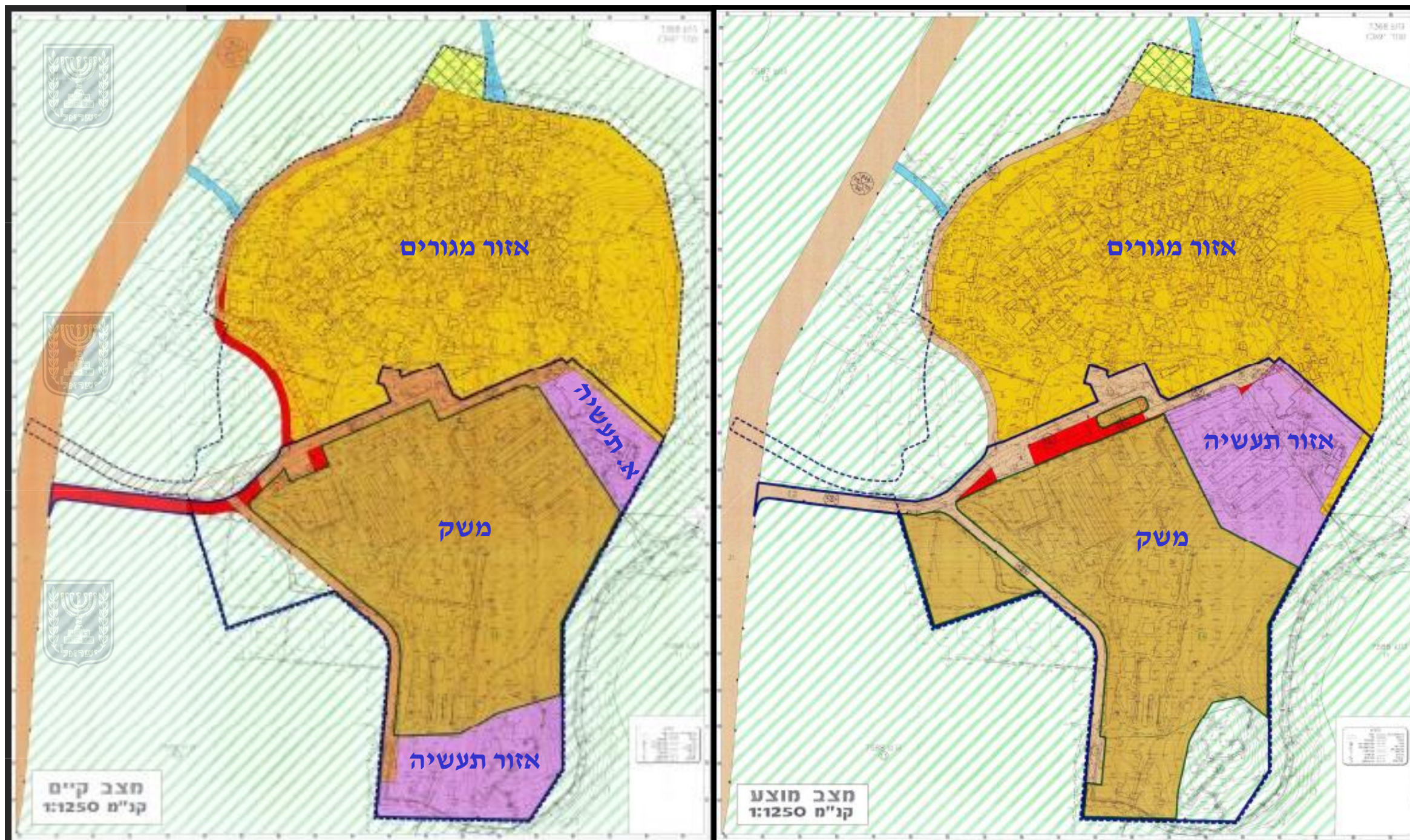
Meirel@014.net

נתונים סטטוריים

2.2 פירוט תכניות בתוקף:

תכנית שד/מק/4/94

תכנון: אדר' אסף קשטן
המחלקה לתכנון
פרסום ברשומות: 3/2/2005

איחוד וחלוקה מחדש של
מגרשים בהסכמת בעלים

שטח התכנית: 223.12 דונם

מטרות התכנית:

1. איחוד וחלוקה מחדש של מגרשים בהסכמת בעלים ללא שינוי בשטח הכולל של כל יעוד קרקע למעט הרחבת דרכים.
2. הרחבת כבישים.
3. שינוי של הוראות לפי תכנית בדבר בינוי.

איחוד שטח התעשייה והרחבת דרך ראשית

שינוי לתכניות:

משמ/97/שד פרסום 27.07.88

עמוד

9

שם הפרק:

נתונים סטטוריים

שרי מרק אדריכלית

אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

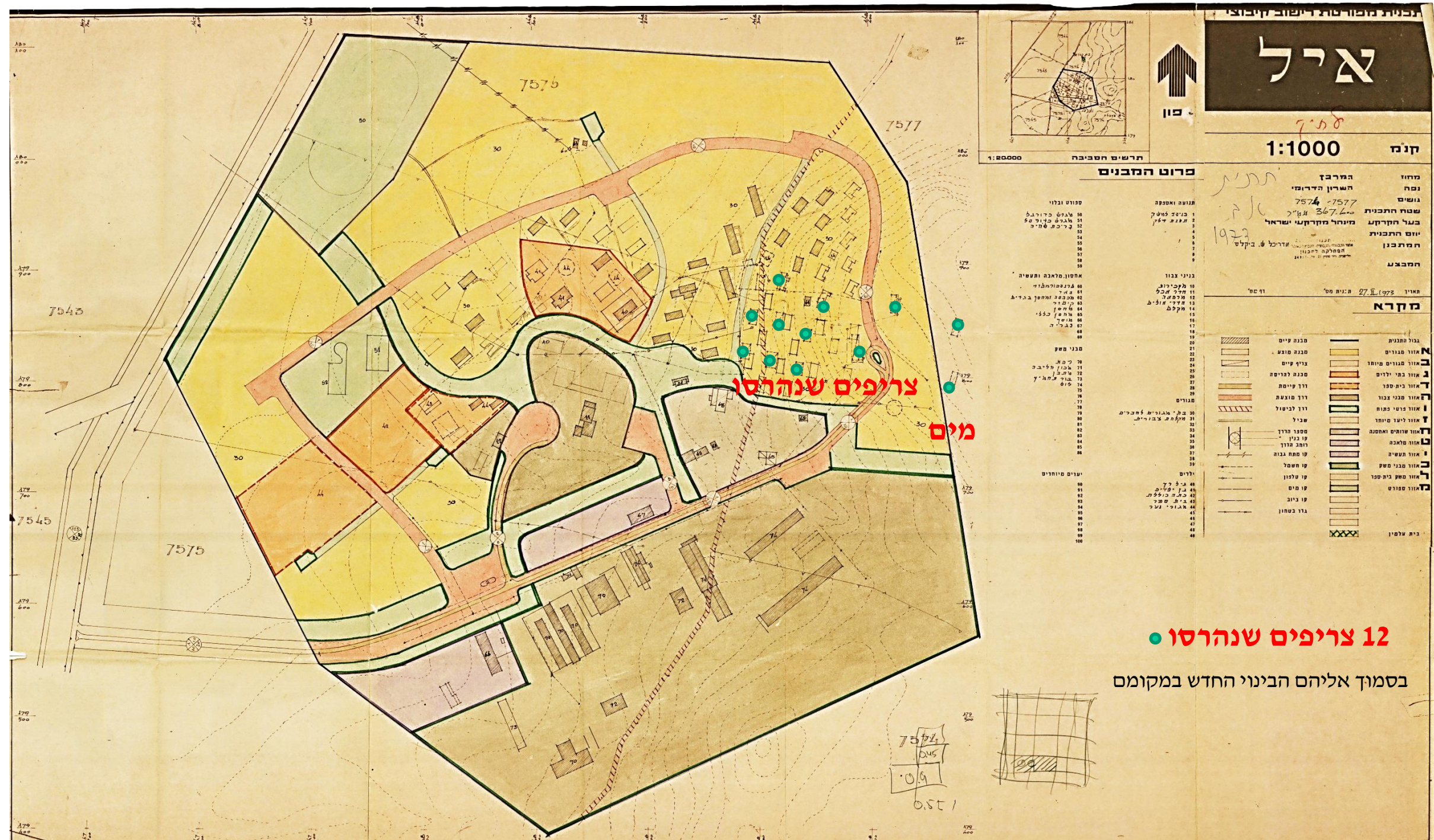
מאיר אפשטיין מעצב פנים

אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

רקע היסטורי תרבותי

3.9 סקירת רקע תכנוני

קיבוץ אייל – תוכנית מפורטת ש. ביקלס 1973

עמוד
10

שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

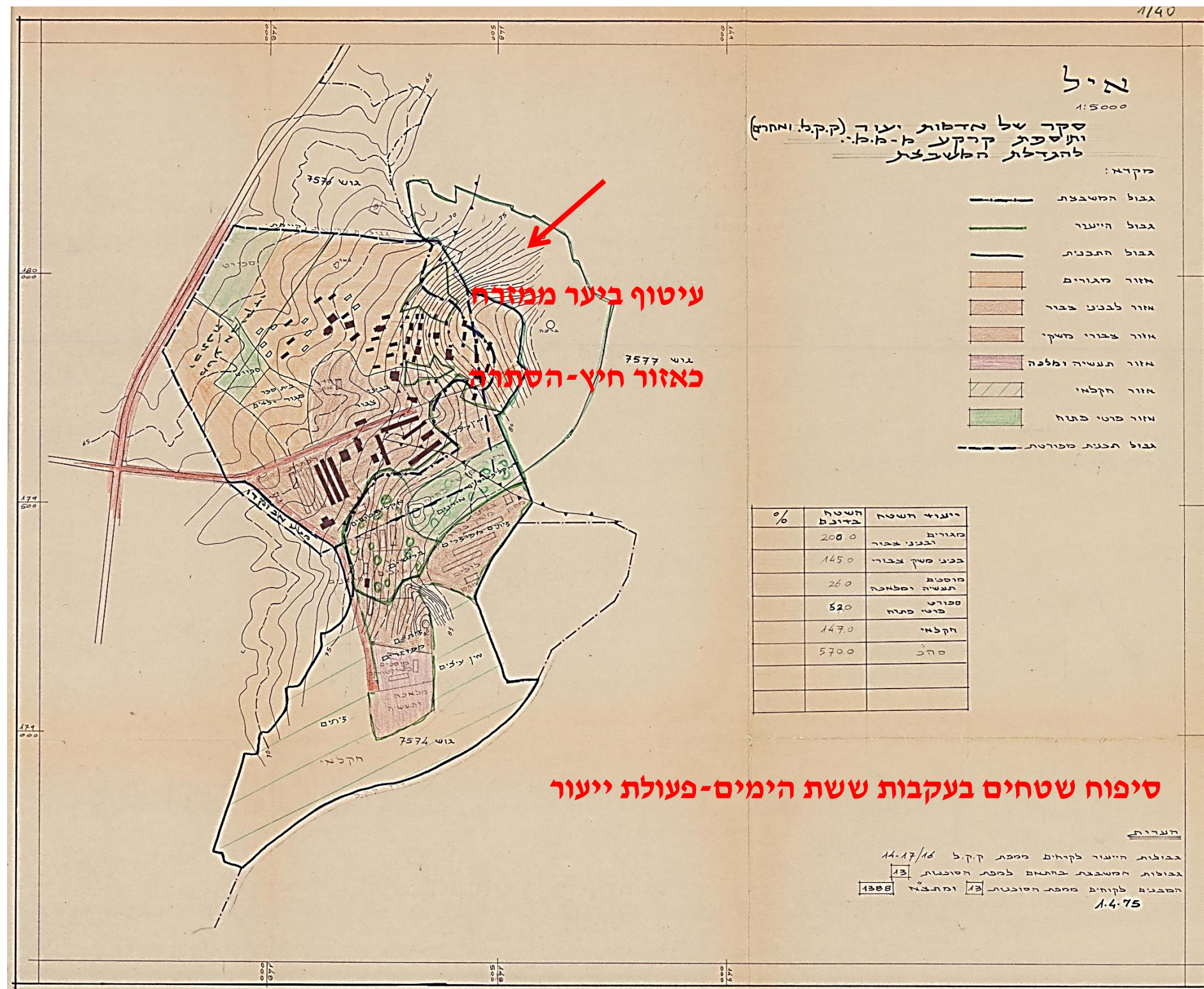
שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

רקע היסטורי תרבותי

3.9 סקירת רקע תכנוני

בין השנים 1960-65 בעקבות תקריות על הגבול, החלו לטעת חורשות להסתרת תנועות בתוך הקיבוץ. גם בשנים לאחר מלחמת ששת הימים בעקבות סיפוח שטחים נוספים. המשיכו את פעולות השתילה/ייעור סביב הקיבוץ ואף הרחיבו אותו. במפה זו רואים את גבולות הייעור מעבר לגבול הקו הכחול המקורי של הקיבוץ. כלומר מפה זו שנערכה באפריל 1975, שינתה את גבולות המשבצת בעקבות תוספת קרקע לייעור.

קיבוץ אייל – סקר אדמות יעור ק"ל 1975

עמוד

11

שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

רקע היסטורי תרבותי

עמוד
12

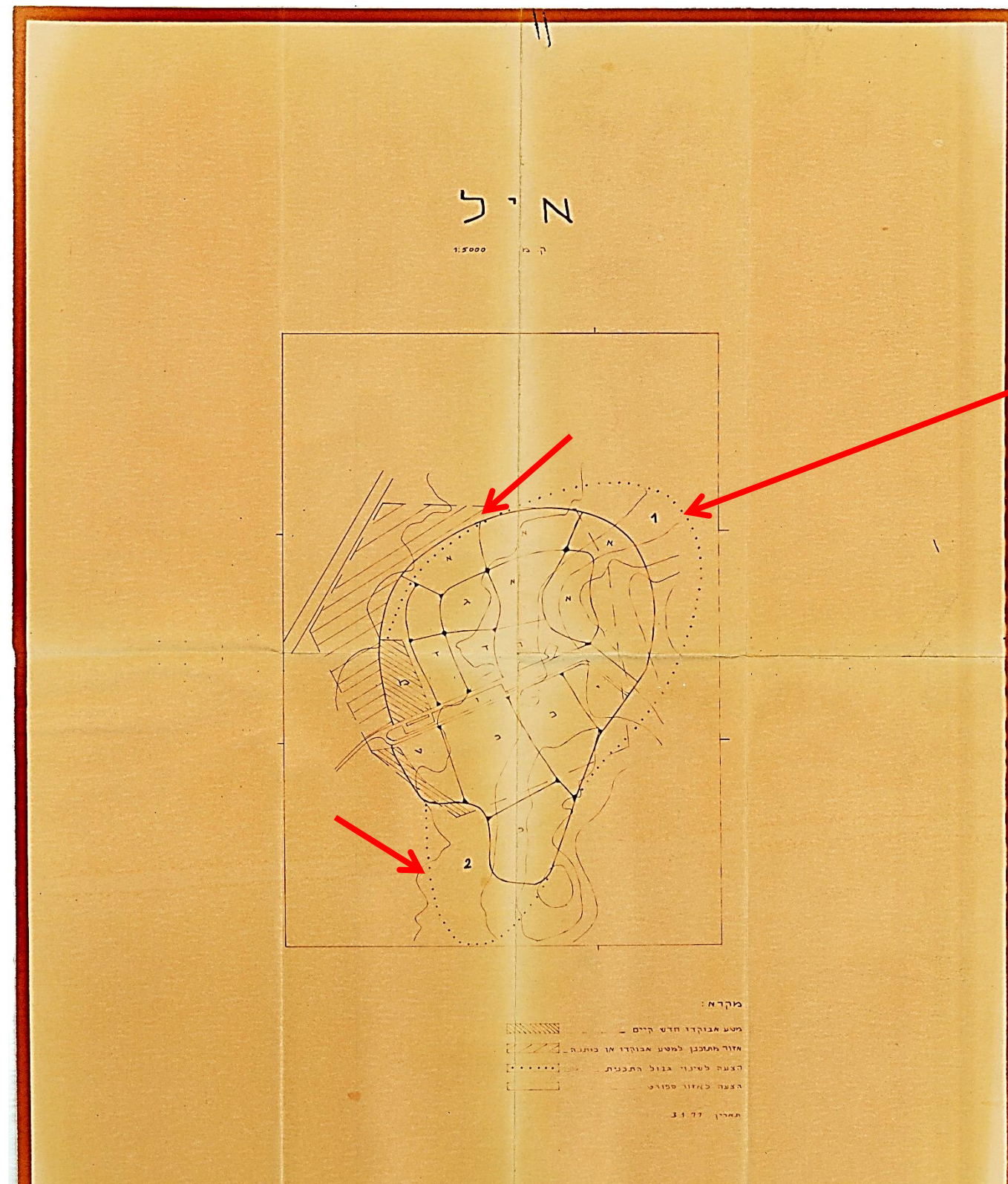
שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

3.9 סקירת רקע תכנוני

הצעה להגדלת שטחי הקיבוץ

בעקבות המלחמה,

על ידי תוספת שטחי הייעור

קיבוץ אייל – מפת חלקות 1977

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

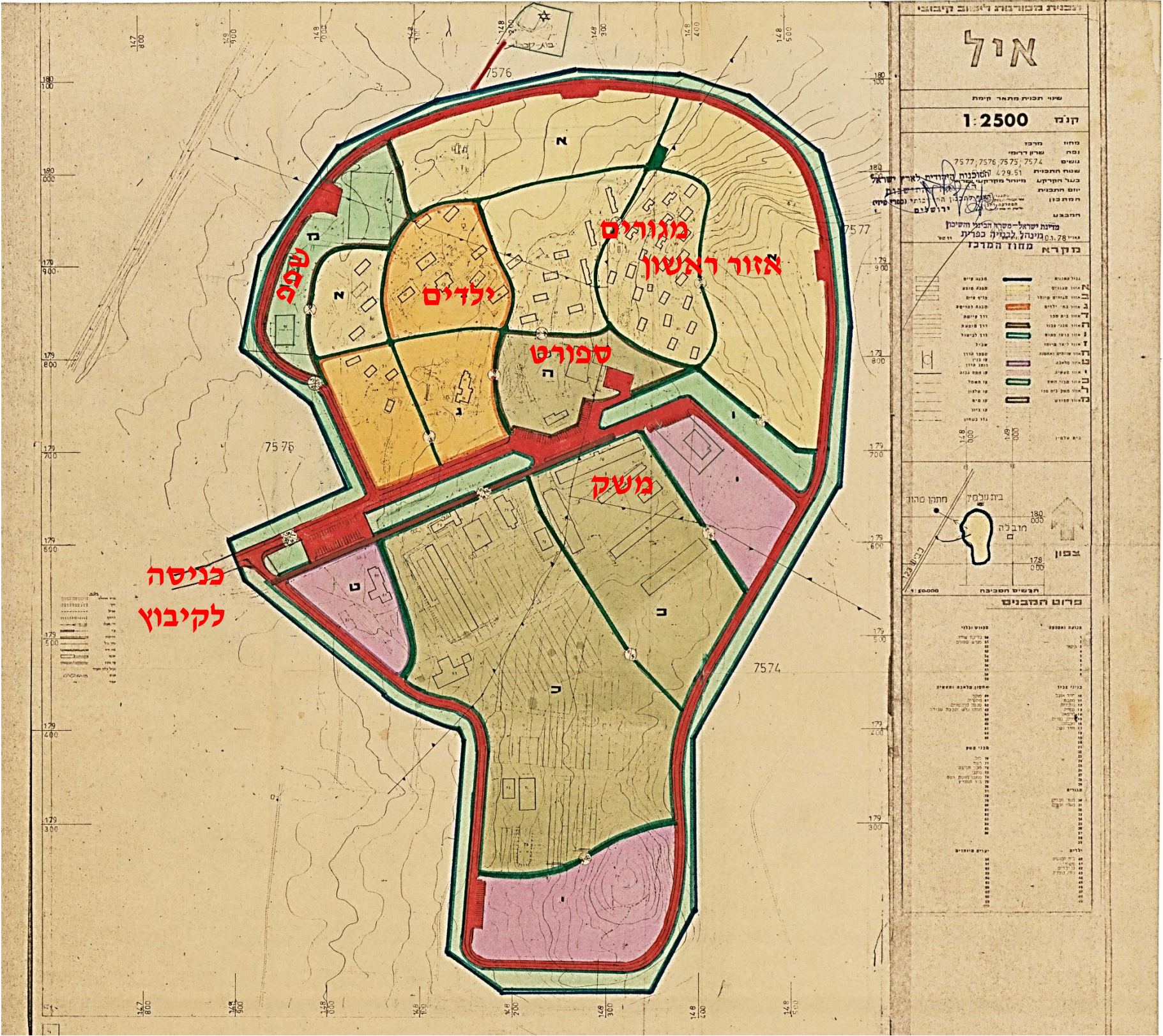
מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

סקר מבנים ואתרים היסטוריים – קיבוץ איל 2011

3.9 סקירת רקע תכנוני

קיבוץ אייל – מפת בינוי מפורטת 1978

עמוד	תאריך	שם התכנית	שם הפרק	אדרי' שחר חוב, מאיר אפשטיין שמואל ברקאי 27 תל-אביב 69699 טלפקס: 6040886-03 נייד: 8805997-052 Email:meire1@014.net.il Email:sary_mark@live.com
13	ספטמבר 2011	שם התכנית	שם הפרק	אדרי' שרי מוק יוסף מילוא 9 תל-אביב 69643 טל': 4032120-4939736-03 נייד:

רקע היסטורי תרבותי

מרחב תוכן מקטו' דרום-הערון.
תוכנית בלי מס ...
מבן בן-ילדים ומלחם
קט' 1:1000

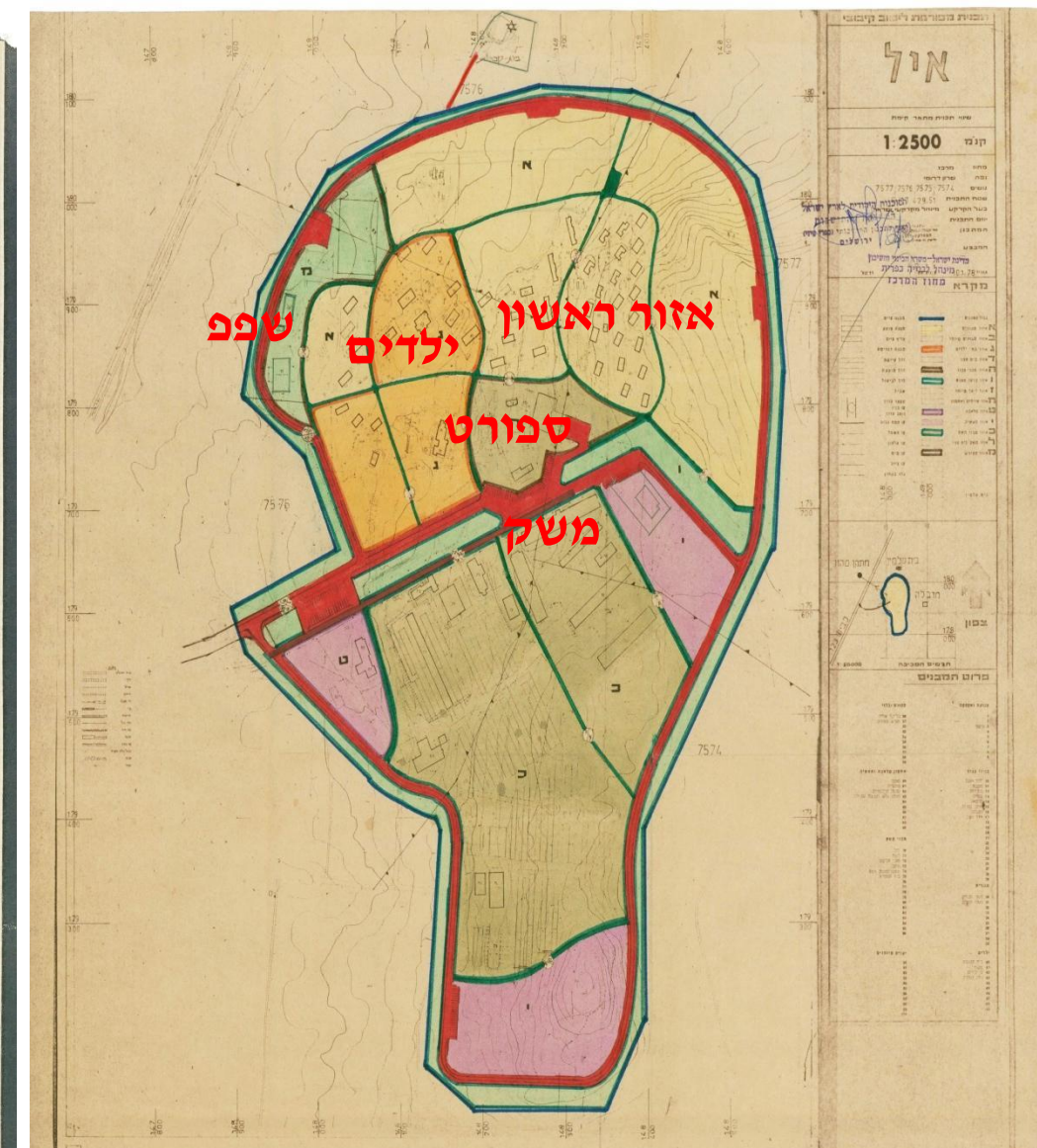
מחל: המרכז.
נפה: העיר החדשה.
המקום: קיבוץ איל.
גוש: 7576
חלק: א.
עטח התוכנית: 116.50 דונמים.
בעל הקרקע: מנהל מקרקעי ישראל.
המתכנן: המנהל הכללי לתכנון ולבנייה.

מקרא:
גבול התוכנית.
אזור מלחם ומבני לבני.
דרך מוצעת ומנוה.
מבנים קיימים.
" מוצעים.

חומות האדם:
" בעל הקרקע:
" המתכנן:
משורר בודדה העקמונית.

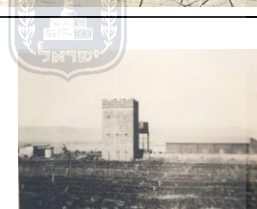
תוכנית זו פותחה לשבט של חזון בן-ילדים
ומלחם ומבני לבני. חזון זה הוא
למחל משבט אן אן. חזון זה הוא
מנהל בלי מוצע ליוצרי, שר, בעל אדם.
המתכנן בולל עולם במחל מפתח.

תאריך: 8.2.82.

קיבוץ אייל – מפת בינוי מפורטת 1978

קיבוץ אייל – מפת בינוי מפורטת 1982

עמוד
14

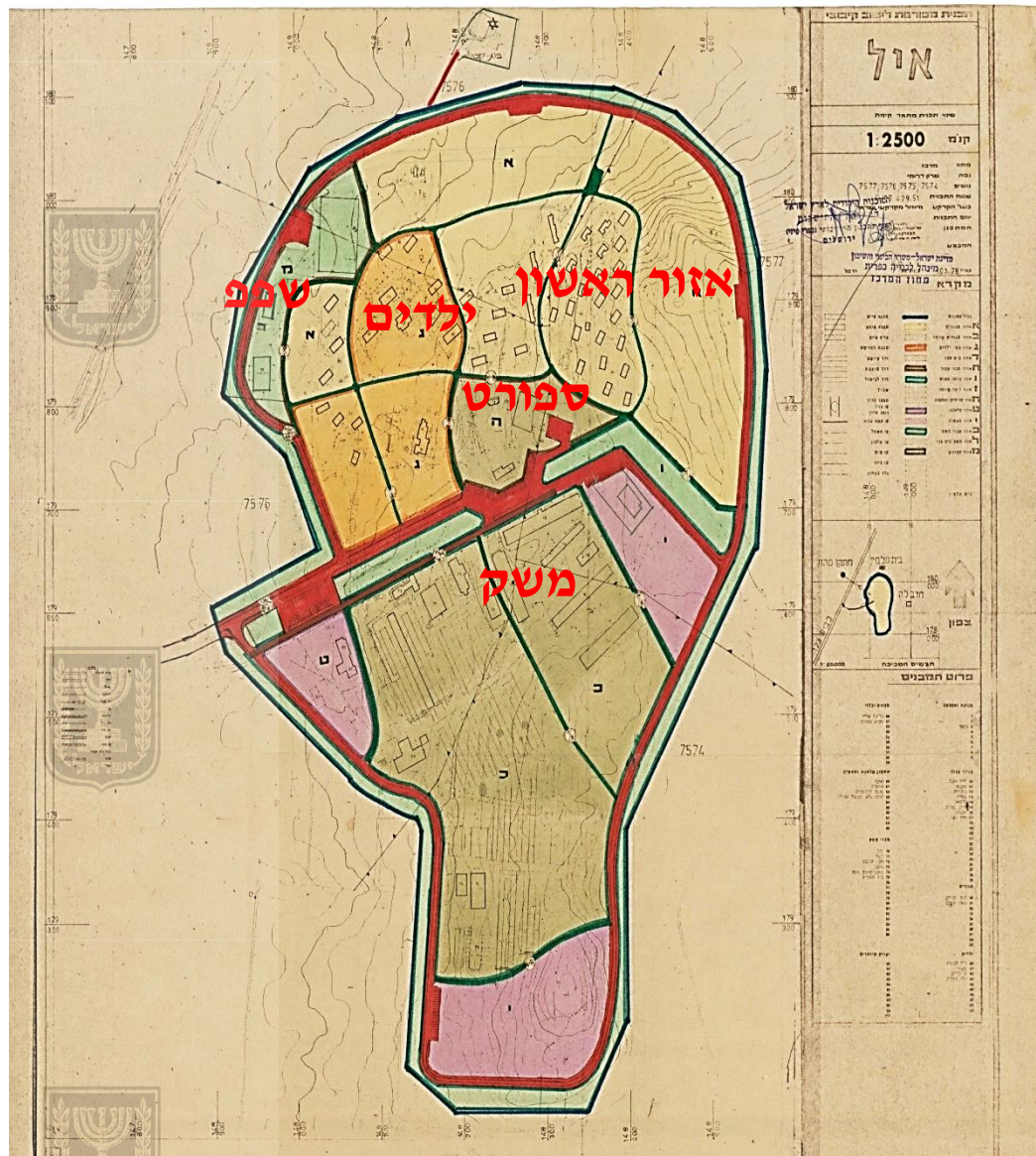
שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

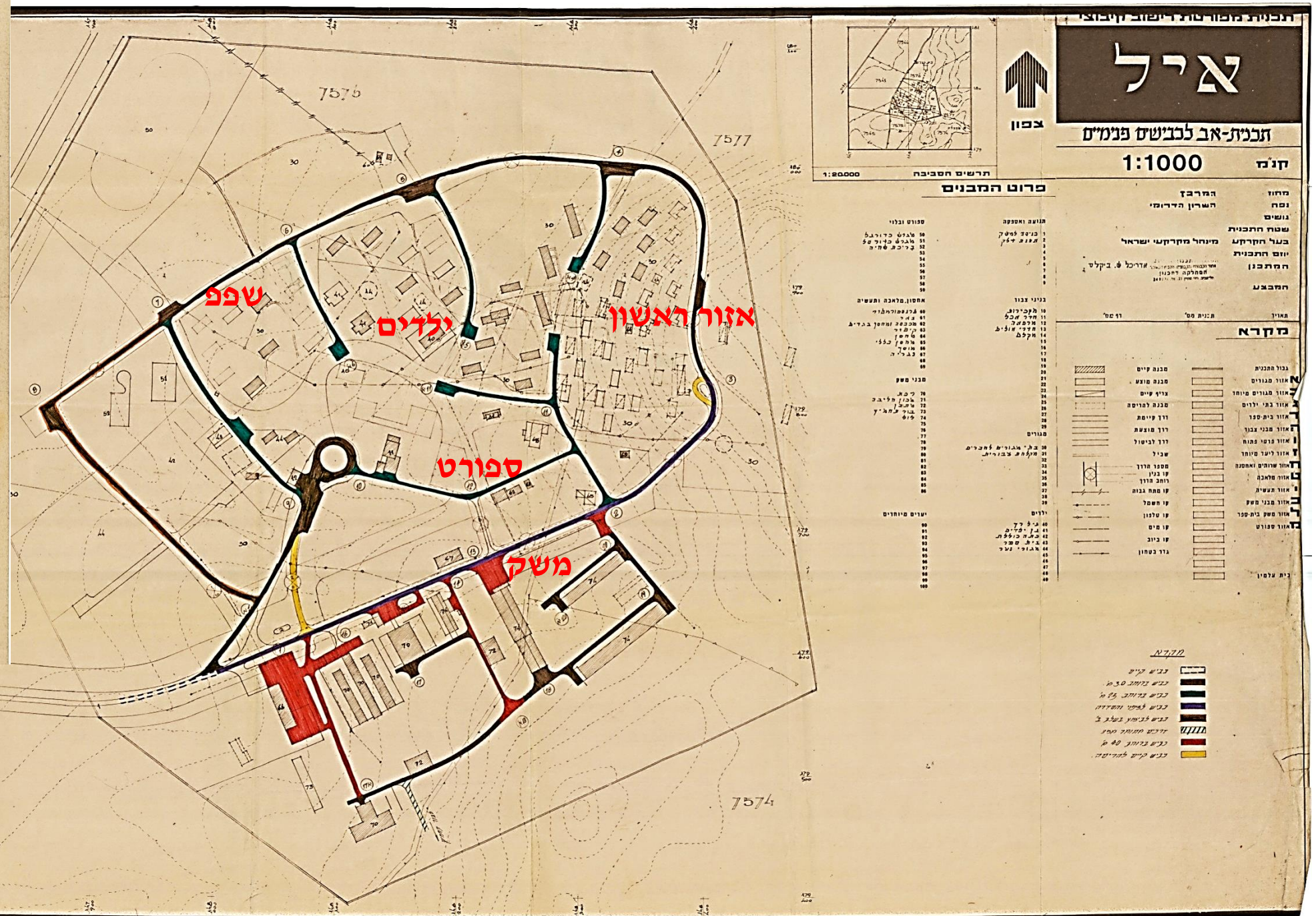
מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

רקע היסטורי תרבותי

קיבוץ אייל – 1978
מפת בינוי מפורטת

קיבוץ אייל – תוכנית אב לכבישים פנימיים

עמוד
15

שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

רקע היסטורי תרבותי

עמוד

16

שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

רקע היסטורי תרבותי

3.1. רקע כללי

ההיסטוריה של קיבוץ אייל – מתוך אתר הקיבוץ

הסקירה נערכה ע"י נעם קדמן קיבוץ אייל

דרדרה

ראשיתו של קבוץ איל, בקבוצת צעירים שהתחנכו בקיבוצים גינוסר, גבת, נען ואחרים בימי מלחמת העולם השנייה. הצעירים, בני נוער שהגיעו מאירופה בשנות מלחמת העולם השנייה. מרביתם - מבולגריה.

לאחר תקופת שרות בפלמ"ח התארגנו כגרעין התיישבותי המתעתד להקים קיבוץ, ובחרו לעצמם את השם "איל", שמשמעו עוז, כח, אומץ. כמנהג התקופה, התיישבה הקבוצה בשנת 1945 במושבה כפר-סבא במטרה להכשיר עצמה לקראת משימת הקמת ישוב.

בכפר סבא התפרנסו חברי הקבוצה ממכבסה, מנגריה, ממשק חקלאי קטן שכלל גידולי ירקות, רפת חולבות, ומעבודות חוץ, כולל עבודות במפעלי ים המלח בסדום. בחדש יוני 1947 עלתה הקבוצה להתיישבות בדרדרה שבמזרח אגם החולה. הנקודה נמצאת כ-שלושה ק"מ מזרחית לחולתה, לרגלי רמת הגולן (ג'לבינה). בטרם קום המדינה היו שונים פני השטח, אגם החולה השתרע במרחב שבין יסוד המעלה וחולתה עד לרגלי רמת הגולן.

בין הגבול הבין לאומי שחצץ בין א"י המנדטורית לסוריה, לבין שפתו המזרחית של אגם החולה, השתרעה רצועה צרה שרוחבה היה כ- 300 מ' לערך. לרצועת אדמה זו לא הייתה דרך גישה יבשתית. הדרך היחידה שהובילה למקום הייתה דרך שייט באגם. מהמזח בחולתה למזח שנבנה בדרדרה.

כבר בראשית שנות הארבעים החלה הקרן הקיימת לישראל בהכשרת אדמות דרדרה להתיישבות. במקום הוקמה כעין חומה בנויה מאבני בזלת. נבנה מגדל שמירה ותצפית שהתנשא לגובה של כ- 12 מ'. במקום הוקם משק חקלאי. 300 ד' של גידולי ירקות, מספוא וראשיתו של מטע צעיר. ענף כלכלי מרכזי היה הדייג על ימת החולה. הוקמה שותפות דייג

עם קבוץ חולתה. במקביל - עסקו חברי הקבוץ בבניית ביצורים: מקלטים, תעלות קשר, עמדות מבוטנות וכדו'.

עם פרוץ מלחמת העצמאות מצאה עצמה דרדרה בעמדה נחותה מול הצבא הסורי שישב על הגבעות שחלשו על דרדרה מכל עבר, למעט מכיוון מערב, האגם. ב- 6 ביוני 1948 פתחו הסורים במתקפה על משמר הירדן הנמצאת דרומית - מערבית לדרדרה. ב- 10 ביוני כבשו את משמר הירדן. בידודה של דרדרה בעורף הסורי - העמיק. השייט באגם, הפך למסוכן וליעד לירי והטרדות סוריות. ב- 11 ביולי פתחו הסורים בהתקפה על דרדרה.

כח חי"ר בסדר גודל של גדוד הסתער על הישוב משני כיוונים: ממזרח, ומדרום. הכוח הסורי נעזר בסיוע ארטילרי מהגבעות החולשות על דרדרה. ובנוסף - מסיוע אווירי. שני מטוסי "מסרשמיט" של חיל האוויר הסורי הפציצו את הישוב באינטנסיביות רבה. למעשה כל המבנים בישוב שעל פני הקרקע נהרסו. המגנים - כשלושים חברי וחברות "איל" ומחלקה של "כרמלי" שנסוג ממשלטי הרמה ולא הספיק לחצות מערבה את האגם, עמדו מול הסתערות של גדוד חי"ר סורי.

מכת אש של המגנים המבוצרים היטב ושדות המוקשים שהוקמו מסביב לישוב מבעוד מועד, הביאו לכך שאחרי יום לחימה ארוך נאלצו הסורים לסגת. רק לאחר שוך

הקרבות ניתן היה לפנות פצועים ולהחיש אספקה לדרדרה. בקרבות נפלו שלושה חברי קבוצת איל - דרדרה.

עם תום קרבות מלחמת השחרור נותרה דרדרה נקודה מצומצמת בשטח שגודלו: 100 מ' X 100 מ' ממזרח לאגם, מוקפת צבא סורי שחרג מקו הגבול הבין לאומי. הסיכוי להקים ישוב במקום אבד. בקיץ 1949 לאחר חתימת הסכם שביתת הנשק בין ישראל לסוריה, חזרו חברי איל-דרדרה לכפר-סבא. באתה העת, בעקבות חתימת הסכמי שביתת הנשק עם ירדן,

עמוד

17

שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

שרי מרק אדריכלית

אדם מקום בע"מ

נייד: 050-4032120

פקס: 050-8394389

Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים

אדריכלות | עיצוב פנים | שימור

נייד: 052-8805997

פקס: 050-8394389

Meirel@014.net

רקע היסטורי תרבותי

3.1. רקע כללי

בוצעו חילופי שטחים בין שתי המדינות. אזור איל של ימינו פונה ע"י הלגיון הירדני. על מנת להבטיח אחיזה ישראלית ממשית באזור ספר זה, החליטו המוסדות המיישבים להקים במקום ישוב. חברי איל שחזרו מדרדרה, שכנו בכפר-סבא הסמוכה. לאחר סיור ואיתור נקודת ההתיישבות, עלתה קבוצת איל ב- 1/11/1949 להתיישבות במקומה הנוכחי. השנים הראשונות להתיישבות היו קשות. עד 1953 הייתה אספקת המים תלויה בבאר ערבית ישנה שהפיקה כמות מים זעירה. המשק החקלאי נשען על עבוד מטעים נטושים, גידולי פלחה, רפת ולול. בנוסף נבנו ענפי עזר כנגריה ומסגריה. למצב הכלכלי הקשה נוספה מצוקה נוספת: רבים מהורי החברים הגיעו לארץ עם גלי העלייה של תחילת שנות החמישים. הצורך לסייע בפרנסתם ובקליטתם של הורים רבים, נוכח יכולתו הכלכלית הדלה של הקבוץ, גרם לרבים לעזוב.

בראשית שנות החמישים הפך אזור הספר הירדני לאזור בעייתי מבחינה ביטחונית. הסתננויות לשם גניבות וחבלות, הפכו לדבר שבשגרה. סמלית העובדה שפעולת התגמול הראשונה של צה"ל הייתה בכפר פלמה צפונית מזרחית לאיל, ופעולת התגמול הגדולה האחרונה טרם מבצע קדש הייתה בקלקיליה הסמוכה, באוקטובר 1956. המציאות הכלכלית והביטחונית הקשה, הביאה לעזיבתם של מרבית החברים הוותיקים. "הקיבוץ המאוחד" אליו השתייך קבוץ איל, הפנה גרעיני השלמה שונים לאיל: גרעין של עולים מצרפת, גרעין הצופים החלוצים, ומשפחות מגויסות מקבוצים ותיקים. בשנת 1965 הגיעו חברי גרעין "עוז" בוגרי תנועת הנוער "המחנות העולים" לאיל. מאז, עד אמצע שנות השמונים, הצטרפו מדי שנתיים - שלוש חברי גרעיני "המחנות העולים" לאיל. בנוסף נקלטו באיל בני משקים אחרים ומשפחות מהעיר.

מאמצע שנות ה-60 ועד ראשית שנות השמונים הייתה כלכלת הקבוץ מבוססת בעיקר על חקלאות. ענפי החקלאות העיקריים היו:

1. גידולי שדה - כותנה, גידול תחמיצים לרפת, חיטה, תירס ובוטנים.
2. מטעים - בסוף שנות ה-50 ניטעו מאות דונמים של פרדסים. בשנות ה-70 ניטעו מטעי אבוקדו, מנגו ופגיויה.
3. בעלי חיים - לול אמון-פיטום, ורפת.

לצד ענפים אלו פעלו ענפי שירות כמו מסגריה שעסקה בחלק מהתקופה בעבודות חוץ, מוסך, משאיות תובלה. בשנת 1978 הוקם מפעל האופטיקה ליצור עדשות למשקפיים. שנות השמונים סימנו את ירידת הרווחיות בחקלאות, וצמצומה, ובמקביל הגדלת משקל התעשייה. בשנת 1985 הוקם מפעל "איל מיקרוגל" המייצר רכיבי מיקרוגל למערכות תקשורת. המשבר הכלכלי העמוק שפקד את התנועה הקיבוצית לא פסח על איל. בשלהי שנות ה-80 הגיע המשבר הכלכלי לשיאו, כ-30 חברים עזבו את הקיבוץ ומספר החברים בקיבוץ איל ירד ל-120. שינוי ארגוני, פיתוח יזמיות, הביאו לשינוי מבורך. ממחצית השנייה של שנות ה-90 נמצא המשק בתהליך עקבי של התאוששות, צמיחה כלכלית וחברתית.

עמוד
18

שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

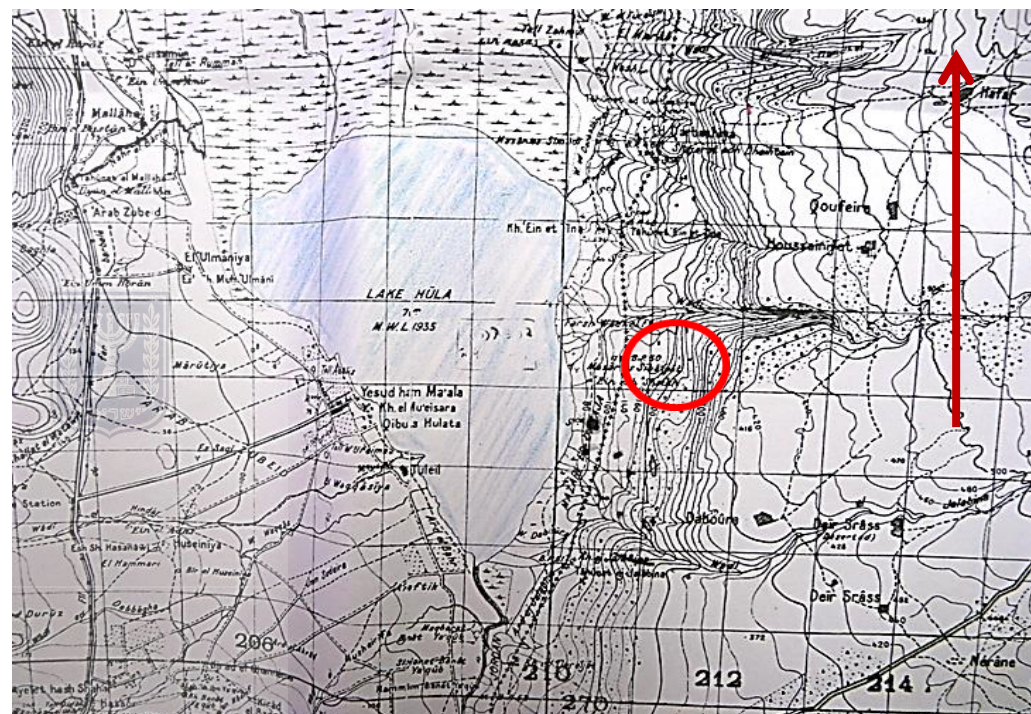
רקע היסטורי תרבותי

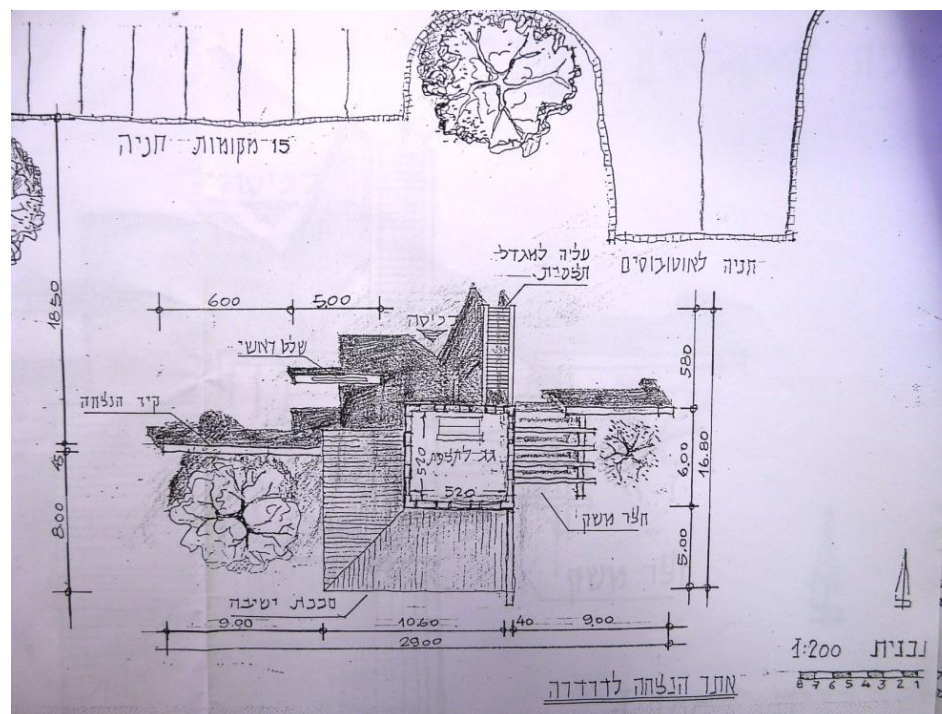
מגדל התצפית והחומה בדרדרה

מגדל התצפית והחומה בדרדרה

נקודת ההתיישבות- מפה מארכיון אייל

פרספקטיבה ותכנית מגדל התצפית בדרדרה- ארכיון אייל

עמוד
19

שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

רקע היסטורי תרבותי

„איל“: ניר נוסף בהרי־אפרים

שמה רבה וחשוב נפשו שימשו בערבוביה בעלית קיבוץ „איל“ הנקודת־התיישבותו המושה.

לא קיבוץ חדש עולה להתיישבות — כי אם בעלי־נסיון בשמירה על גבולות הארץ, מעבר לחולה — בדרורה.

לא חרשים בארץ — יוצאי הנוצות הנוצרי העובד, „החלוצ־הצעיר“ בכול־גריה וההכשרה הצבאית בפלמ״ח, עבר שמקנה נסיון־חיים יומאבק, והנתיישים מתנחלים בשכונות עם דמ־הכובש — זו הרמה שידעה שנים של בדידות, אסונות, עמית־גבורה וחמירה להתרח־בות. שכונות טובה, חברים לאירגון קי־בוצי אחד, למאמץ משותף.

עוד קמונה עברית עולה להתנחל במדרג־הרי־אפרים. ההכנות לעלייה לנקודה נעשו בקצב, לפנות־בוקר יצאו מכוניות ממקום־הריכוז ברמת־הכובש אל נקודת־ההתיישבות, ובהן כל אנשי „איל“, רמת־הכובש התגייסה במלוא־כוחה לעזרת לעלייה: מכוניות משא של המשק, הנגרים, וחברים רבים שבאו להטות שכב בהקמת הצריפים והגדר סביב הנקודה. בשעה 3, כאשר התחילו מתכנסים האורחים מהסביבה וחברים משני המשקים לחגיגת הע־ליה — נראו שלושת צריפי המגורים וחדר־האוכל.

היה זה מחזה מרהיב עין — לראות לפניך, בואכה תחנת־הרכבת של קל־קדיה אשר על קו־האופק, אלפי דונא־מים הנמצאים ברשות „איל“, כשחלק גדול מהם כבר חרוש. התי־מי־כא־ל, חבר הקיבוץ מספר על הלבטים שעברו על הקיבוץ בראשית דרכו בדרורה. החברים — אשר — באו למקום החדש לא אל המנוחה, כי אם אל מאמץ הת־יישבותי חדש.

החולה. שם עברו עליהם שנתיים קשות. בתקופת מלחמת השחרור עמדו 40 חברים וחברות של הקבוצה בודדים ומנותקים נגד הפולש הסורי. הודות לעמידתם נשארה רצועת החוף המזרחית של מ־מרומם בגבולות מדינתנו, ואולם כל שנכזה במשך שנתיים נהרס ונחרב. לאחר שביתת־הנשק, עם פירוט סביבת דרורה, החליטו חברי „איל“, בעצה עם המוסדות המיישבים להעתיק מקומם לסביבה הכבסית כיתות משק רציני. הקבוצה נשארה במסורת של „יישור־בי־ספר“ ועל כך גאותה.

אנשי „איל“ הם יוצאי ארצות גולה: בולגריה, רומניה, גרמניה הונגרית, צ'כיה, טורקיה ועיראק.

הרואה עתה לראשונה את הישוב הנאה אינו יכול לתאר לו שעוד לפני שנה מקום זה היה שומם ובלתי־מיושב.

במקום יו בתי־מגורים, חדר־אוכל מסודר בטוב העם. בשטח המשקי הס־פיקו אנשי „איל“ להקים רפת משוכללת ל־60 ראש ולול אמריקני, נגריה מכא־גיה גדולה, סככת ניכונות, מחסנים וכו', חלק הבנייה בוצע בכוחות אנשי המקום וחלק בעזרת מפעל הבנייה של הקיבוץ המאוחד.

תוכנית הפיתוח של המשקים מתוכננת על יסוד של משק מגוון — חקלאות ומפעלי התעשייה. ענף הפלחה מפותח ומצויד יפה במכונות חקלאיות חדישות וטרקטורים. כן מתכננים לזרוע שטחי ירקית ומספוא גדולים ולעבד את המט־עים הכלולים בשטח התכנון שלהם אולם עדיין גמורים מידי האפוסטרופוס לנכסי נפקדים.

3.1. רקע כללי

„איל“ בת שנה

בנסיעה ברכבת בין תל־אביב לחיפה לאורך גבול המשולש רואים תח־זה קטנה בודדת, שעוד לפני שנה נקראה „קלקיליה“, כיום מוגוסס עליה שלט חדש — „איל“. מעט־היו־עים שהישוב החדש שנראה מחלון הרכבת מזרחה כהתחנה למרגלות הגבעות, הוא קב' „איל“.

ב־1 בנובמבר 1949, חברי קב' איל עלו על הקרקע, „איל“ הוא מישובי הקבוץ־המאוחד ונמנה עם ראשוני הי־שובים שהתאחדו באשולש הערבי. ישר־בים אלה מהווים מעין שרשרת מגן של השרון.

„איל“ קבעה מקומה על גבעת יוחים, הנשקפת על אדמות ובטעי הסביבה ועל הכפר הערבי קלקיליה. בזמן מלחמת השחרור גבעה זו שימשה משלט ערבי ממנו התקיפו את רמת־הכובש ואת הישובים הסמוכים. כיום הנקודה מכניסה תריס בין קלקיליה ושייבה הכפר הער־בי הגדול שבגבולות המשולש הישר־ראלי.

חברי „איל“ אינם טירונים בזה־ישי־בות, לפני כן ישבו בדרורה על הגי־בול הסורי, מעברו המזרחי של ים

קבוץ איל בן שנה

6 בנובמבר 1950, עיתון דבר

קבוץ איל העלייה על הקרקע 9 בנובמבר 1949, עיתון דבר

עמוד

20

שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

3.2 חברה

3.2 חברה:

מהסתכלות היסטורית, לקיבוץ איל היו כמה ריבודים חברתיים מעלייתם לקרקע בדדורה מתנועת 'דרור', ובהמשך גרעיני השלמה של 'הקיבוץ המאוחד', בשנות ה-60. הגרעין המייסד היה יוצאי תנועת דרור.

תנועת דרור נוסדה שברוסיה שנת 1911. חברה היו ציונים סוציאליסטים. לאחר המהפכה הבולשביקית (1917), נאסר על התנועות הציוניות לפעול ברוסיה ומרכז התנועה עבר לפולין. התנועה שילבה בעקרונותיה את טיפוח השפה העברית, הערכים הלאומיים, עם הגשמה עצמית והתיישבות. התנועה השתייכה לזרם הקיבוצי.

המציאות הביטחונית והכלכלית הקשה, הביאה לעזיבתם של מרבית החברים הותיקים במחצית שנות ה-50. הקיבוץ המאוחד, אליו השתייך קיבוץ איל הפנה גרעיני השלמה שונים לקיבוץ. גרעיני השלמה לא היו מאותה תנועת נוער ויתר מכך הי השלמות גרעינים מחו"ל. גרעיני השלמה הגיעו בשנת 60-64 ותג זיהוי זה זכה לתג זיהוי חברתי משל עצמו "ההשלמה". גרעיני ההשלמה היו: גרעין של עולים מצרפת, גרעין הצופים החלוצים, משפחות מגויסות, מקיבוצים ותיקים. בשנת 1965, הגיעו חברי עוז", בוגרי תנועת הנוער "מחנות העולים". מאז עד אמצע שנות ה-80, הצטרפו מידי שנתיים שלוש, חברי גרעיני "המחנות העולים" לאיל. בנוסף נקלטו באייל, בני מקשים אחרים ומשפחות מהעיר. משתמע מכך כי קיבוץ איל, המורכב מריבוי גרעינים, יכול להעיד במידה רבה על מגוון תרבותי רחב והעדר למשך שנים רבות משאב אנושי.

3.3 תמורות בתולדות הקיבוץ

תמורות:

מאמצע שנות ה-60 במקביל לגיוסי הון אנושי מגרעיני השלמה ובעזרת הקיבוץ המאוחד, הייתה כלכלת הקיבוץ מבוססת בעיקר על חקלאות. הענפים העיקריים היו: גידולי שדה, מטעים ובעלי חיים. לצד ענפים אלו פעלו ענפי שירות כמו מסגריה, מוסך ומשאיות תובלה. לקראת סוף שנות ה-80 הוקם המפעל הראשון בקיבוץ -1978, מפעל האופטיקה ליצור עדשות משקפיים. שנות ה-80 גם סימנו את הירידה הרווחית מחקלאות וצמצומה ביחס להשקעה בתעשייה. בשנת 1985 הוקם מפעל "איל מיקרוגל". בשנים אלו הגיע משבר כלכלי שפקד את הקיבוצים בשיאו 301 חברים עזבו את הקיבוץ. מספר החברים נותר 120. משנות ה-90 נמצא המשק בתהליך עקבי של התאוששות.

עיתון: ??? - Davar תאריך: 2 אוק' 1966 עמוד: 4

נפתחה הוועידה הארצית של דרור-המחנות העולים

מאת פוסר, דבר - בשרון

הוועידה הארצית ה-5 של תנועת הנוער "דרור" — המחנות העולים, במלאות 40 שנה לתנועה נפתחה במוצאי החג בעצרת חגיגית באמפיתיאטרון "אורון" בפתח-תקוה.

על הקימו והשלימו 26 ישובים. בערב הפתיחה דיבר מזכיר ה' תנועה י. בכר, שאמר כי מטרת התנועה היתה ונשארה — הגשמת הציונות בדרך סוציאליסטית. חג העלייה לקיבוץ אייל בליל שבת החקיימה בקיבוץ אייל המארח את הוועידה עצרת חג העלייה לרגל שיקומה של המשק עלידי גרעיני התנועה ובני קיבוץ המאוחד. בין האורחים חים מריבים היה גם ראש עיריית כפר-סבא.

דברי ברכה השמיעו ב. קלוגר בשם מוכירות הקיבוץ המאוחד, ראש המועצה האזורית השרון התיכון י. לגדא, י. רייף מממשק כברי, המשק המאמץ של קיבוץ אייל וע. שסיר בשם קיבוץ אייל. היתה תוכנית אמנותית. דינאי הוועידה נפתחו ביום ו' בבוקר, ונמשכו בשבת. הוועידה הסתיים היום אחר הצהריים.

קדם לה מסקר כללי של צירי הוועידה בקיבוץ אייל שצל גבול המשולש. את ברכת הקיבוץ ה' מאוחד הביא השר י. גלילי שציין כי 40 שנות קיומה של תנועת המחנות העולים השאירו את רישומן במפת הארץ. חברי התנועה

עמוד

21

שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

3.3 תמורות בתולדות הקיבוץ

עיתון: Ma'ariv - תאריך: 17 אוק' 1956 עמוד: 2

החיים באייל חזרו ל..מסלולם התקין... ..ופרושו: מאבק יומיומי עם חוסר ידיים עובדות, עם חובית וריבית ומשברים

— מאת מנחם אתירורון —

מבצר משטרת קלקילית נחרם והחיים באזור, כד עברו הישראלי של הנבול, חזרו למסלולם התקין: ל... נבי קיבוץ אייל, השוכן בקילומטר וחצי משרידי ה... מבצר ההרס, "מסלול תקין" פרושו הכושב של ה... מאבק הכלכלי והבטי הקיום.

קיבוץ אייל (מסונף לקיבוץ תמנא) הוקם במחוז המזרחי לש ובנקודת מפנה "עדינה" עלה לארצות ב-1949. מיום י... ליינו לקרקע ועד היום נאבי קים מחייביל במשברים תבי רחיים וכלכליים. הנובעים במי זה לא קטנה מעצם מיקומו של ישובם.

קיבוץ אייל יכול היה להיפ... קנה בין העשירים שבמחוזי ה... החייבות העובדות: לרשותו עומים 4000 דונאם אדמה דשי בה הנודעת בין המשובחות שבי אזור השרון התיכון. מתצית ה... אדמות הן אדמות שלוחין. נוסף של אלה — 400 דונאם פורס ר... 70 דונאם פשעי בנות — ופי מוכן רפה, לול, דיר הנגריה פי... בניה.

אולם רק מספר זעום ביותר מן האנשים שעברו בקי... בוך זה במשך שנות קיומו, הסי... פים להישאר במקום ולהיות בי... שליו של רכוש מבטיח שגשוג זה.

התמודדות עם ה"עושר" מספרים המעט של החברים

כזו גורמים מיד לביטול המלא... בה באייל ומזעיקים את אנשית לכוננות ומרצת. הדבר משתקף במאזן. שכן, אפילו "אלה מסתכמות באלפי ימי עבודה כל שנה ובירידת החוצרת רי התנובה.

התוצאה הבלתימנעת מכל אלה: חובות כבדים. השתעבדות מרחיפה לריבית קצוצה. הידרדרות ענפי החקלאות והפי... סקוט חוזרות ונשנות של... ה... עזרה הרפואית משעם קופ"ח.

האנשים

אחד הדברים המפליאים ביד... חר בתוך מסגרתה של תמנא קודרת זו הוא — אנשית של אייל: צעירים פלונים וטובי רוח. המסרבים להתוואש חרף הנחונים הקשים והסדכאים. הם אינם באים בטענות לאיש. הם אינם מאשימים את המוסדות. הם אפילו מלאי הבנה וחסדי כל טריגיה כלפי קופ"ח. הנאלצות להפסיק להם את העזרה הישר... איה.

לא הלוואות. מיוחדות במינן ואף לא עצות טובות ידעו איתנו. — אומרים אנשי אייל. הפתרון לכל הבעיות סמוך אך ורק בחוספת כוח-אדם למשק. זו התקנה היחידה היא הנר... שר שיחלץ אלינו.

אולם גם בעיניהם של אנשי אייל לא נמלאת העובדה. שבשי... טח זה הביקוש שלה על ההי... צע.

קבוץ אייל — משבר כלכלי

17 באוקטובר 1956, עיתון 'מעריב'

עמוד

22

שם הפרק:

רקע היסטורי

תרבותי

שרי מרק אדריכלית

אדם מקום בע"מ

נייד: 050-4032120

פקס: 050-8394389

Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים

אדריכלות | עיצוב פנים | שימור

נייד: 052-8805997

פקס: 050-8394389

Meirel@014.net

3.4 מתכננים

המחלקה הטכנית נוסדה בשנת 1943 ותפקידה היה להשפיע על התוכן, הסגנון והצורה של בנייני החברה, החינוך, הציבור והמשק. כמו כן מטיב תהליכי תכנון פונקציונליים. תחומי העיסוק שבהם עסקה המחלקה: נקודה קיבוצית (התכנית האורבנית), תכנון בניינים ייחודיים קיבוציים, צמידות לחצר הקיבוצית, מבני ענפי בעלי החיים, מפעלים אזוריים. גוף זה פעל בתיאום מלא עם כל מוסדות הקיבוץ הארצי והמשרדים בארץ. בשנת 1954 בהחלטת הנהלת המחלקה הטכנית להגיע לתכנון מבנים יעיל יותר, לעזור לאדריכלים לקבל ידע וכתובת פרוגרמות לקיבוץ. פותחו הנחיות תכנון לגבי מבנים כגון חדרי אוכל, מטבחים, אסמים, רפתות וכו'. האדריכלות בקיבוצים הושפעה במידה רבה מהנעשה בארץ ובעולם, בטכנולוגיה בנהלים ובשיטות העבודה. הצריכה האופנתית השפיעה גם על אדריכלות והיא שיצרה סגנונות מגוונים. מבחינת הרעיון הפיזי, ההבחנה בין ציבורי לפרטי מתוארת באופן הבא:

” ביתו של האדם הוא אופיו. משכנו של הציבור-עולמו”.

הרעיון הפיזי מבחינת תפיסת השטח הנה צנטרפוגלית, כלומר מתפשטים והולכים מהמרכז להיקף. המרכז הוא הצנטרליסטי שבו מתהווה עיצוב היישוב והשיח ב”אולם המועד” שהוא חדר האוכל.

ההתכנסות היא העיקר. בתי הילדים עוצבו כמבנים קטנים לכל קבוצה וקבוצה: תינוקות, גנים, בתי ספר, שטחי משחקים, התעמלות, חורשות ובריכת שחיה. מהווים מיקרוקוסמוס בזערי אנפין של משק עצמאי. מוסדות הציבור- המרפאה, מחסן הבגדים, המזכירות- רוכזו בגוש אחד ליעילות העובדים וחברי הקיבוץ. נוי ותרבות: עונים על צרכים רוחניים והגות: אולמי קריאה, ספריות, חדרי עיון, חדרי קריאה ומשחק, ארכיון, חורשה לבילוי ונופש והמרחב הציבורי בהיקף חדר האוכל.

רקע היסטורי תרבותי

הרעיון בתכנון הקיבוץ

על פי כתביו של אדריכל שמואל ביקלס: ארכיון "יד טבנקין"

3.4 מתכננים

עקרונות תכנית הנקודה:

תכנית זו מסדירה את צורכי חברה מאוגדת בנושאי בניה, תנועה, נוף, ארגון פנימי וזיקה בין חלקי המשק כגון: בתי החינוך וחדרי התרבות. בתכנית זו קיים דגש על משכנו של הציבור המעיד על עולמו, בשונה מביתו הפרטי המעיד על אופיו. התכנון הפיסי התבסס ע חברה בהתהוות, שלא נבחנו צרכיה ההתפתחותיים והמטרה המשותפת היא שיצרה את המכנה המשותף ליצירה.

חברה זו התבססה על שני ערכי יסוד: אורח חיים עצמאי ויכולת פרנסה וייצור. הנקודה הקיבוצית היא משכן של קהילת אנשים החיים בשיתוף ועזרה הדדית.

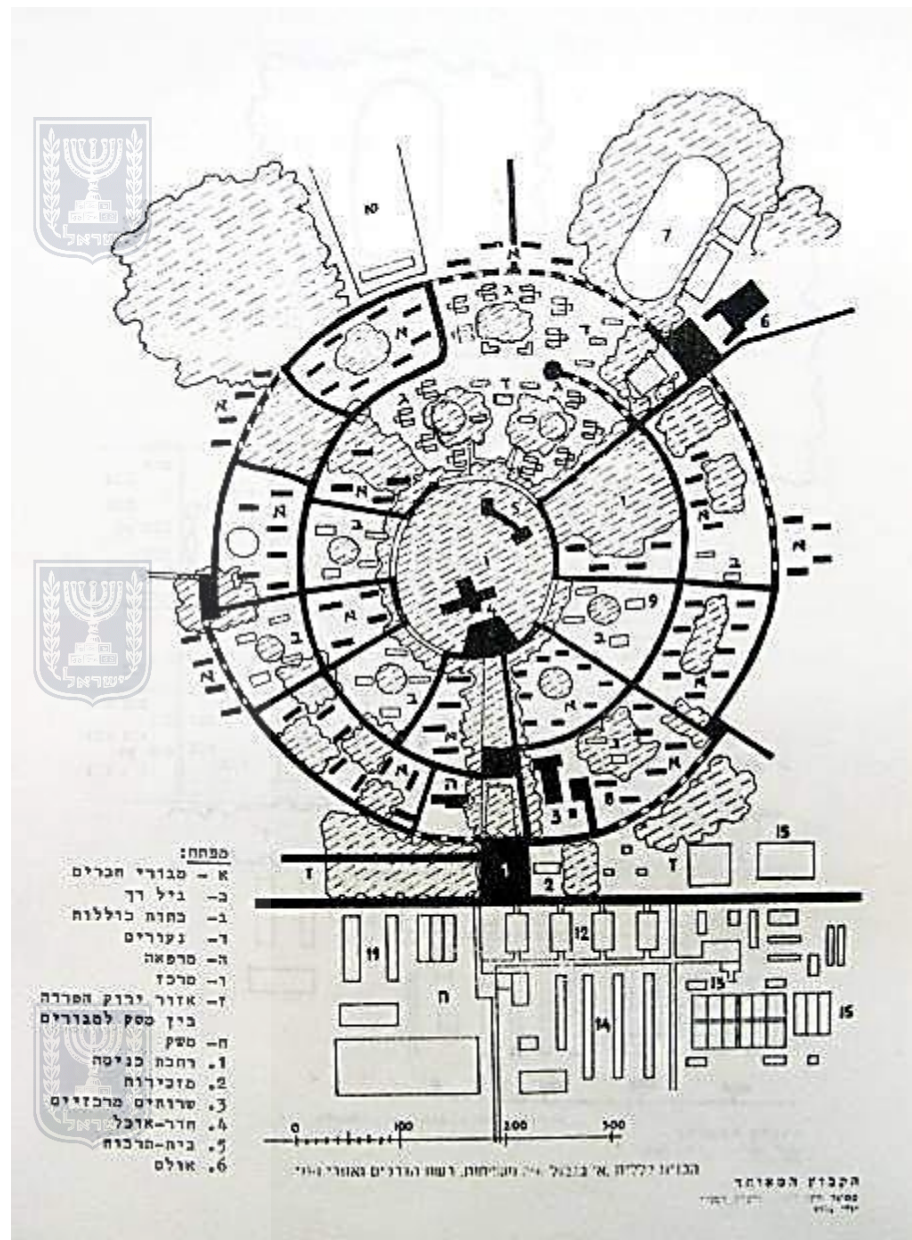
תוצרי התכנון: בנייה בפשטות המעידה על חסכון בהוצאות ומניעת ברק והידור.

התכנית מתאפיינת בצנטריפוגאליות: התפשטות מהמרכז במעגלים את ההיקף. המבנה המרכזי- אולם הכינוס: חדר האוכל. שאר הבניינים המקיפים אותו משרתים את פונקציונליות הקבוצה המאוחדת: מבני אחסנה, מבני חינוך, מבני לינה ומגורים. מבני החברה ומבני המשק מחולקים לשני קטבים לצורך הפרדה בין עבודה האדם למנוחתו. צירי התנועה הראשיים נעים בין שני קטבים אלה.

בתוך מעגלים אלה קיימים סוגי מרחקים:

מרחק פונקציונלי: מהווה את הדרך הקצרה והטובה ביותר למטרה
מרחק כלכלי: חפץ למרחק הפונקציונלי ומדגיש את הדרך הטובה גם מבחינה כלכלית. אורך מיותר=עלות כלכלית
מרחק פיסיקאלי: התחשבות באור, נוף, אוורור ונוי.
מרחק חברתי: המרחק הנכון בין הבתים לצורך שכנות טובה. יחס נכון בין יחידות הדיור לתא שטח.

נוי: אלמנט מקשר מהותית ופנומלית של אזורים שונים לקשר של תכנון.

מבני הציבור במרכז, סביבם בתי ילדים ובהיקף החיצוני מגורי החברים

במבנים של שמונה בתים. אולם גדול בהיקף החיצוני ליד מגרשי הספורט.

מתוך: "קיבוץ בתכנונו" ישראל פיינמסר

עמוד

24

שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

רקע היסטורי-תרבותי-מבני הצבור

עמוד
25

שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

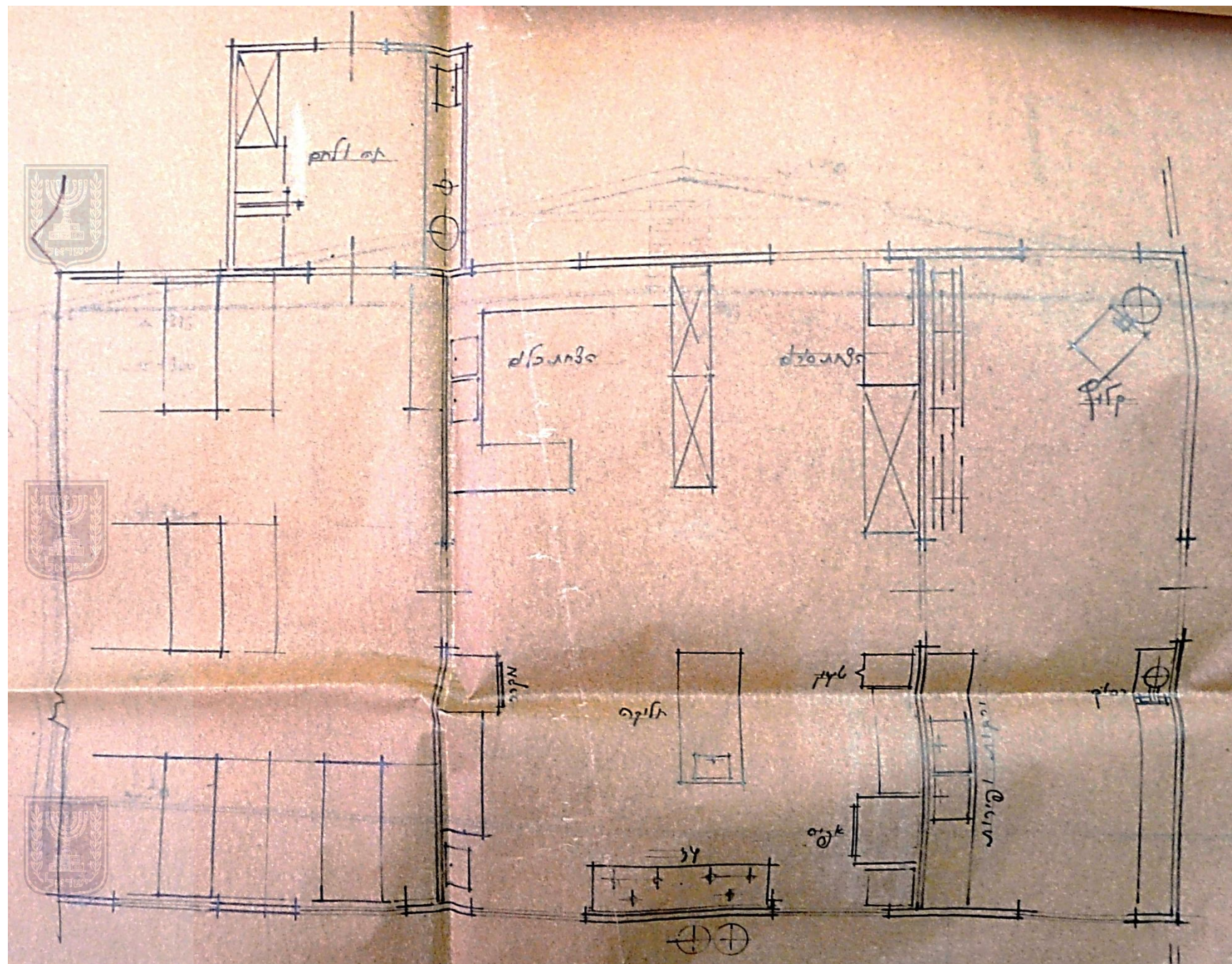

רקע היסטורי תרבותי

המטבח וחדר אוכל - 1955

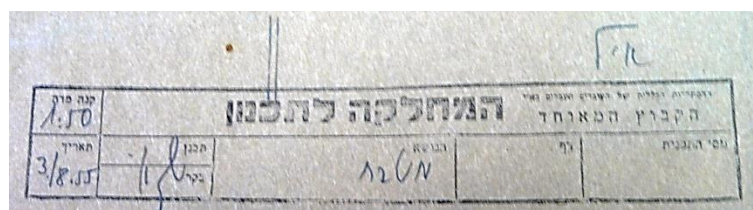
3.5 סקירה של מבנים אופייניים

שם המבנה	מיקום	שנת הקמה	מתכנן/אדר'	ייעוד מקורי
מטבח וחדר אוכל	מרכז הקיבוץ	1955	המחלקה לתכנון	מטבח וחדר אוכל
שמות היסטוריים	שימושים נוספים	תוספות	מתכנן/אדר' התוספת	תאריך סיום הבניה
		הרחבה, 1980	המחלקה לתכנון	
סגנון אדריכלי	מאוכלס	חשיבות	ערכי שימור	
		מקומית	חלק מהתפתחות הבניה בקיבוץ	

מראה חדר האוכל, כיום 2012

תכנית המטבח. המחלקה לתכנון
1955. ארכיון אייל

עמוד
26

שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

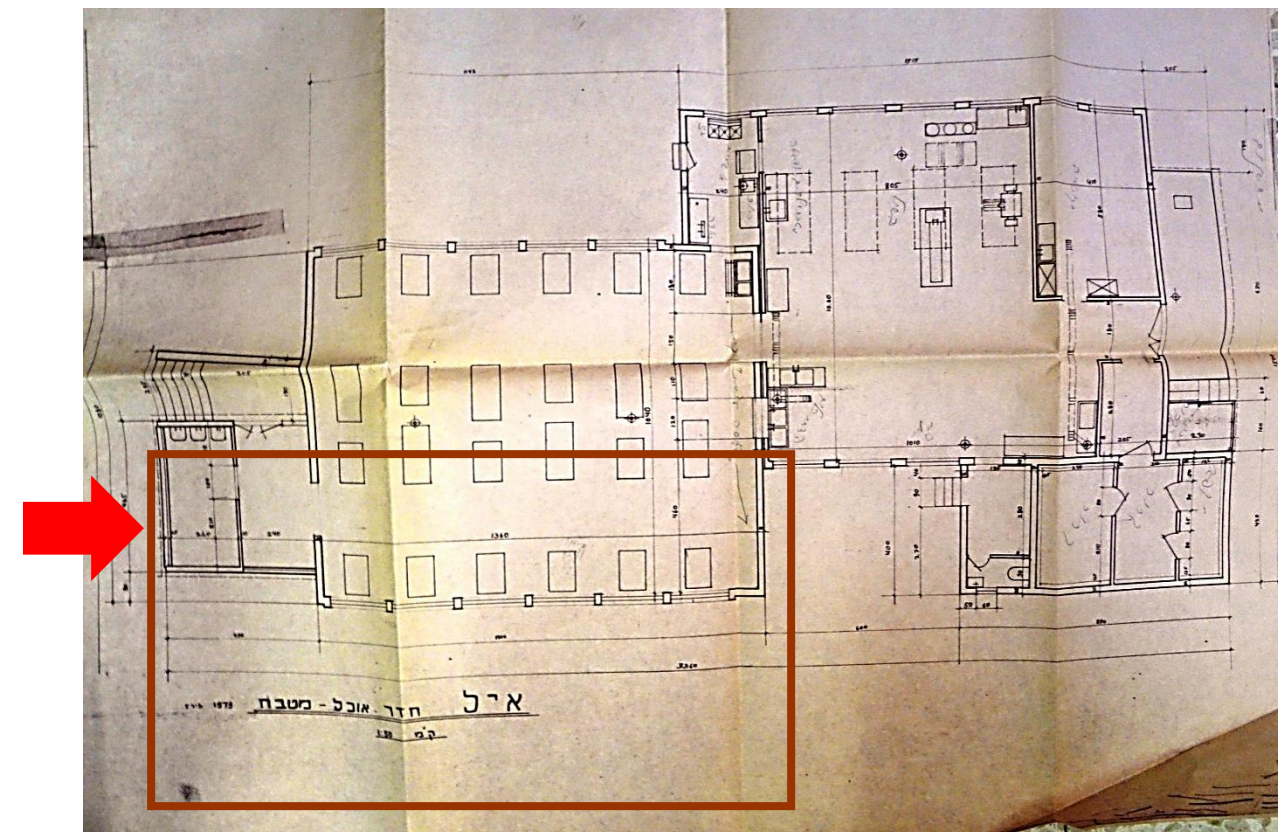
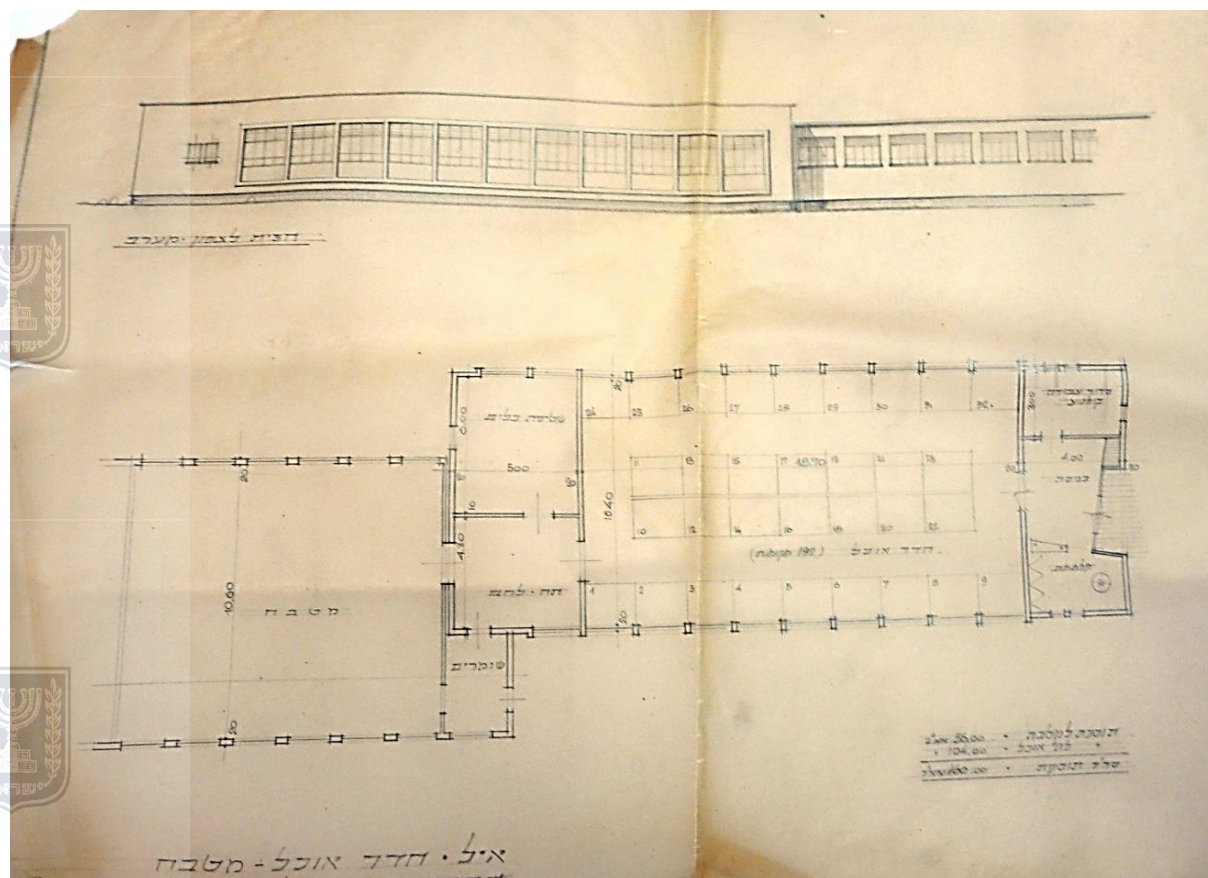

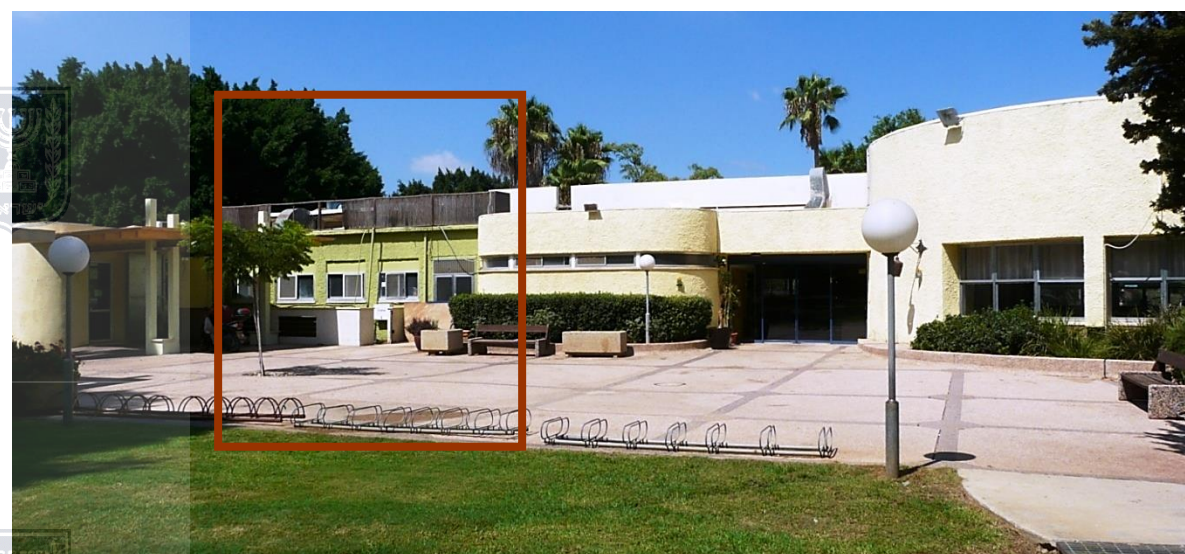
רקע היסטורי תרבותי

המטבח וחדר אוכל - 1955

3.5 סקירה של מבנים אופייניים

חדר האוכל, 1973. בתמונה רואים את החלק הישן, בירוק מנטה.

הכניסה לחדר האוכל

עמוד
27

שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

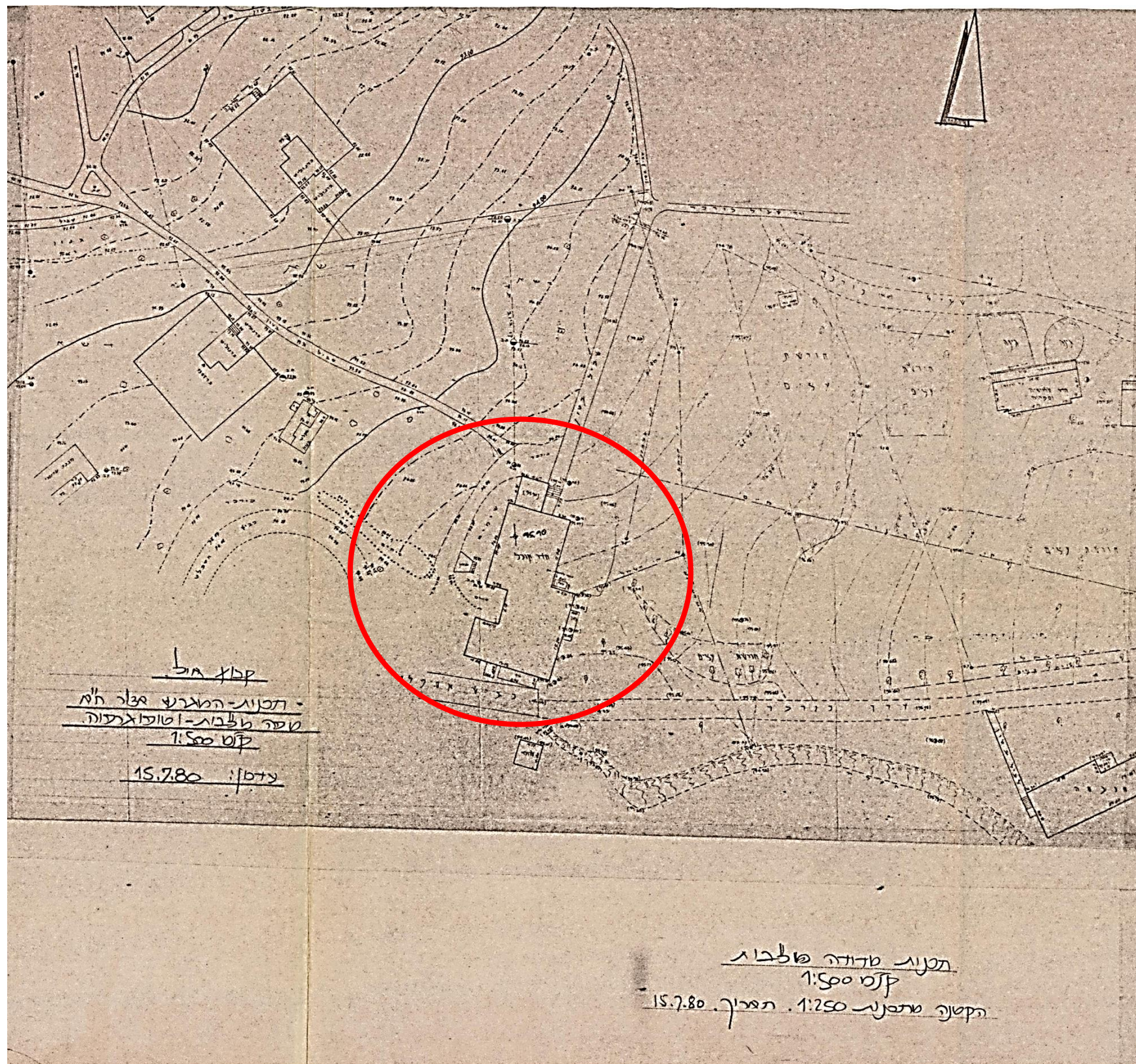
מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

רקע היסטורי תרבותי

הרחבת חדר אוכל - 1980

תוכנית מדידה מצבית
הכנה לתכנון החדש 1:500

עמוד
28

שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

רקע היסטורי תרבותי

הרחבת חדר אוכל - 1980

תוכנית סביבה 1:2,500

עמוד

29

שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

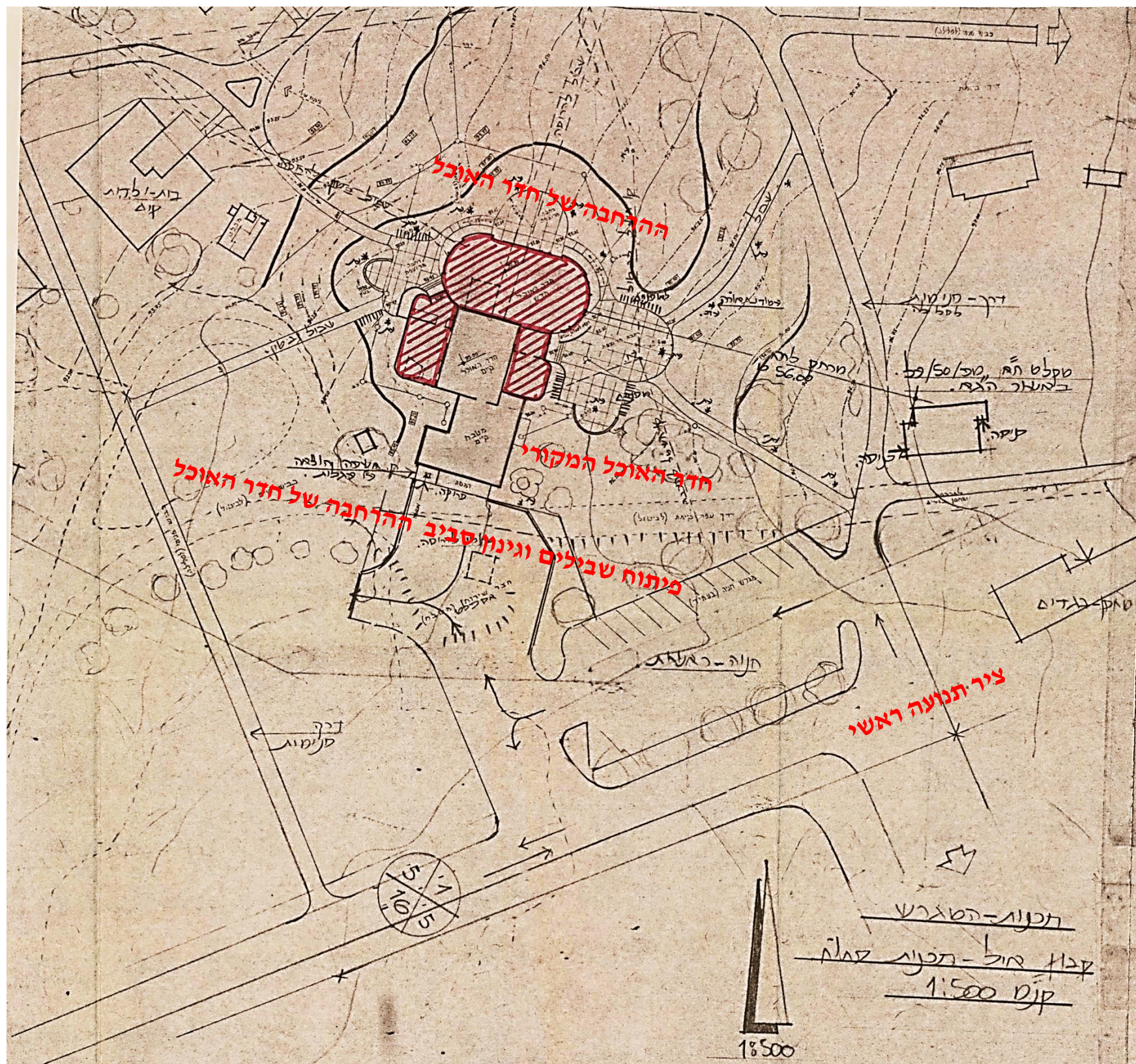
מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

רקע היסטורי תרבותי

הרחבת חדר אוכל - 1980

תוכנית מגרש 1:500

עמוד

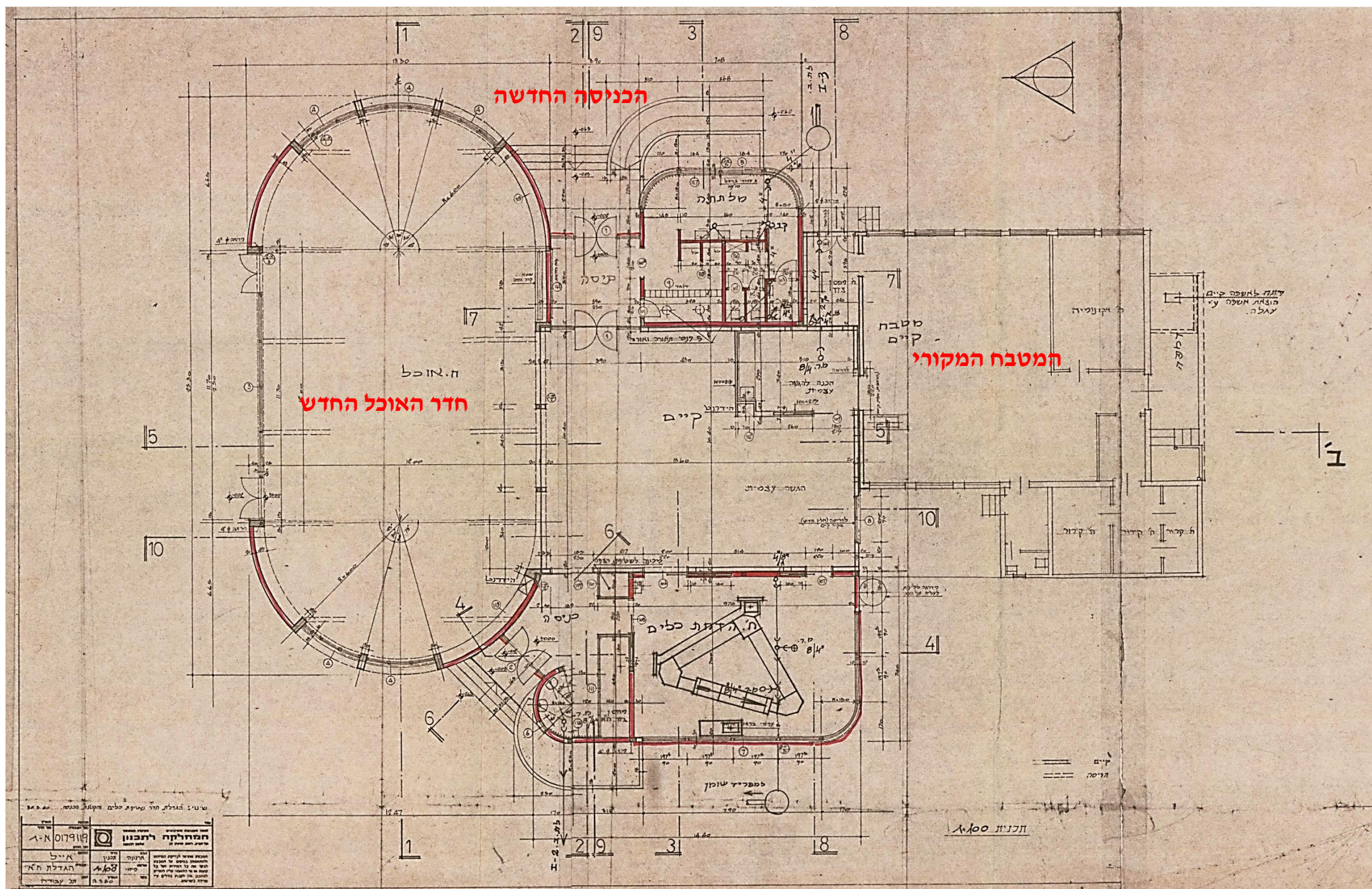
30

שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

תוכנית קומה

31

שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד : 050-4032120
פקס : 050-8394389
Sary_mark@live.com

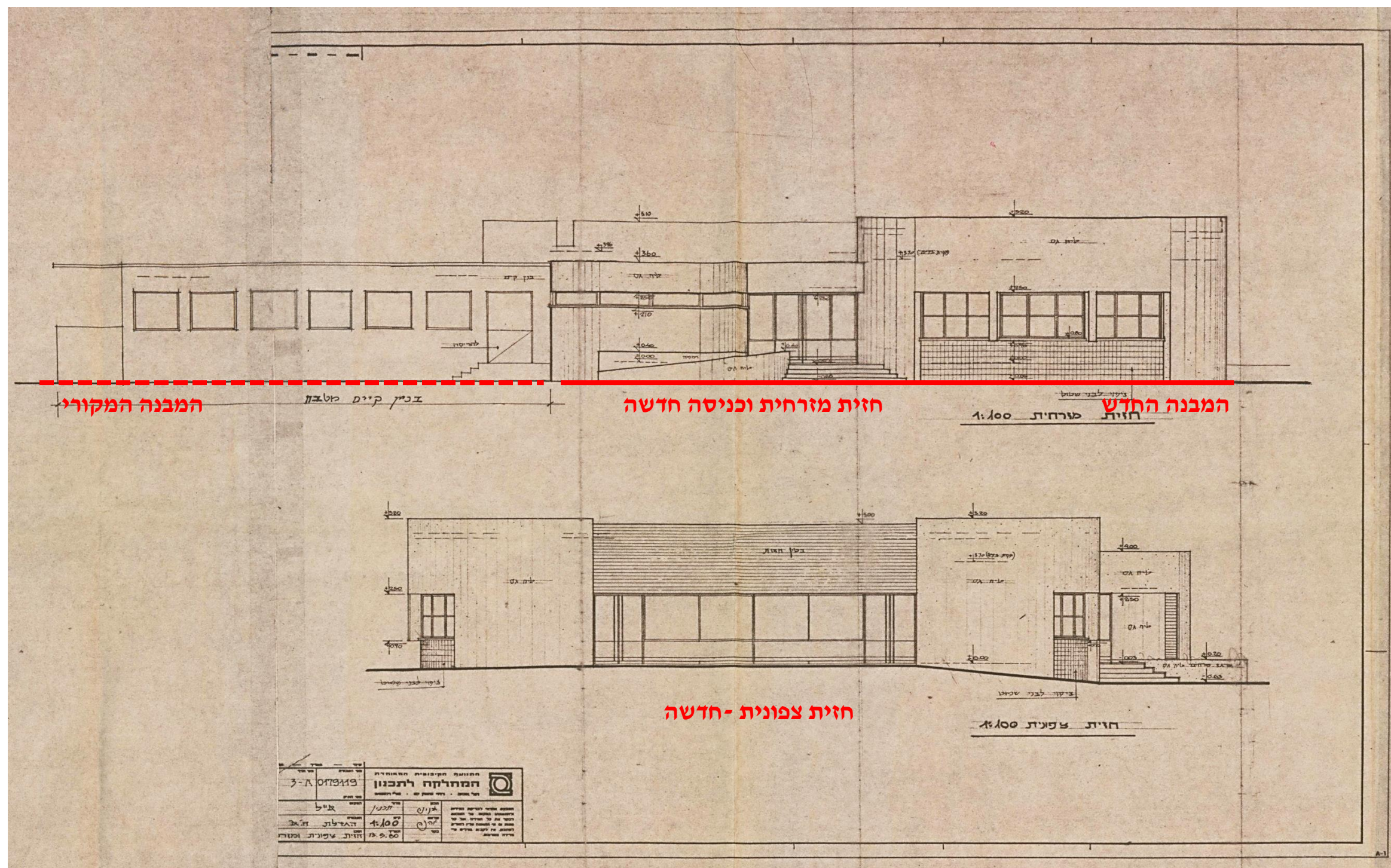
מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

רקע היסטורי תרבותי

הרחבת חדר אוכל - 1980

חזיתות – מזרחית וצפונית

עמוד

32

שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

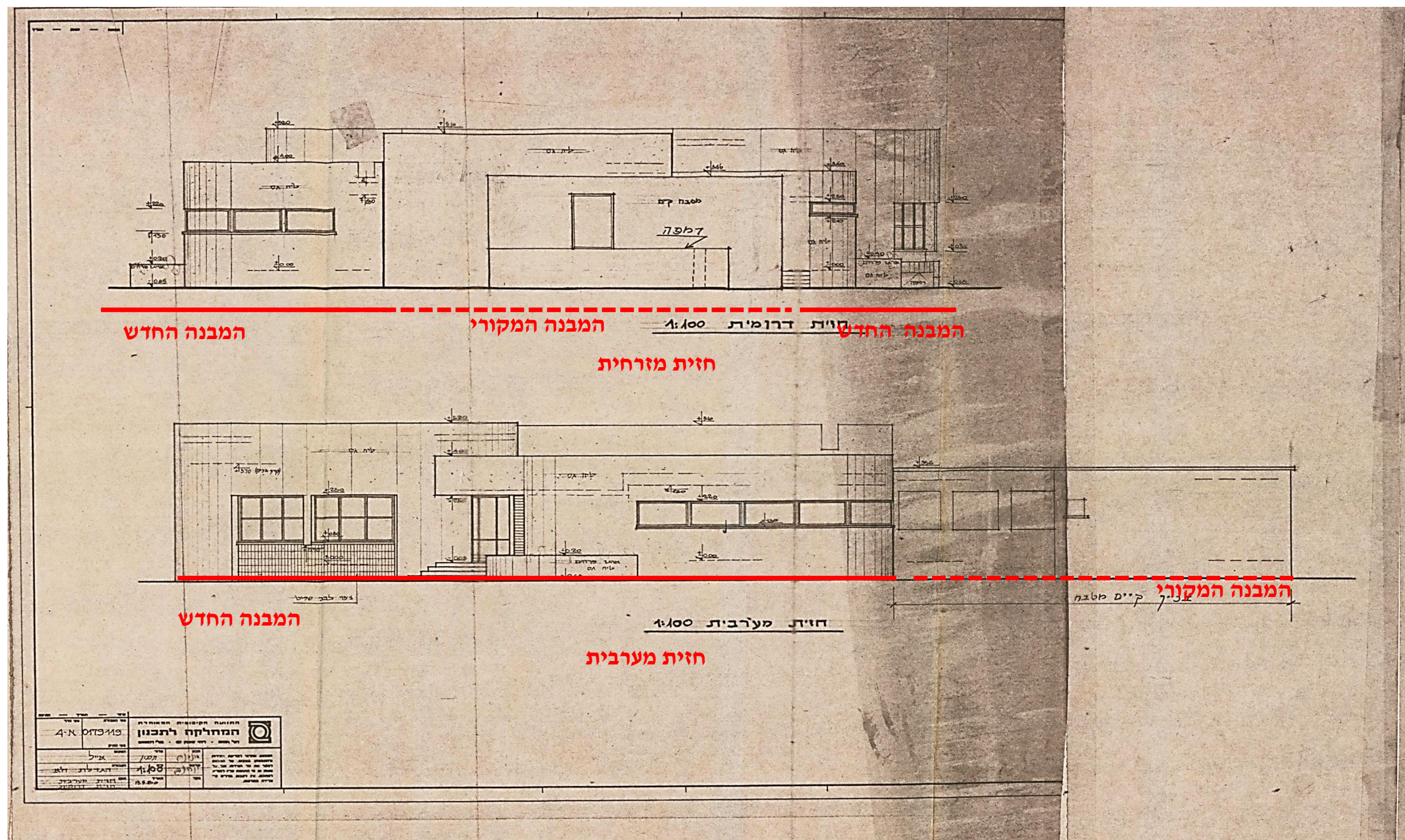
מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

רקע היסטורי תרבותי

הרחבת חדר אוכל - 1980

חזיתות – מערבית ודרומית

עמוד

33

שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

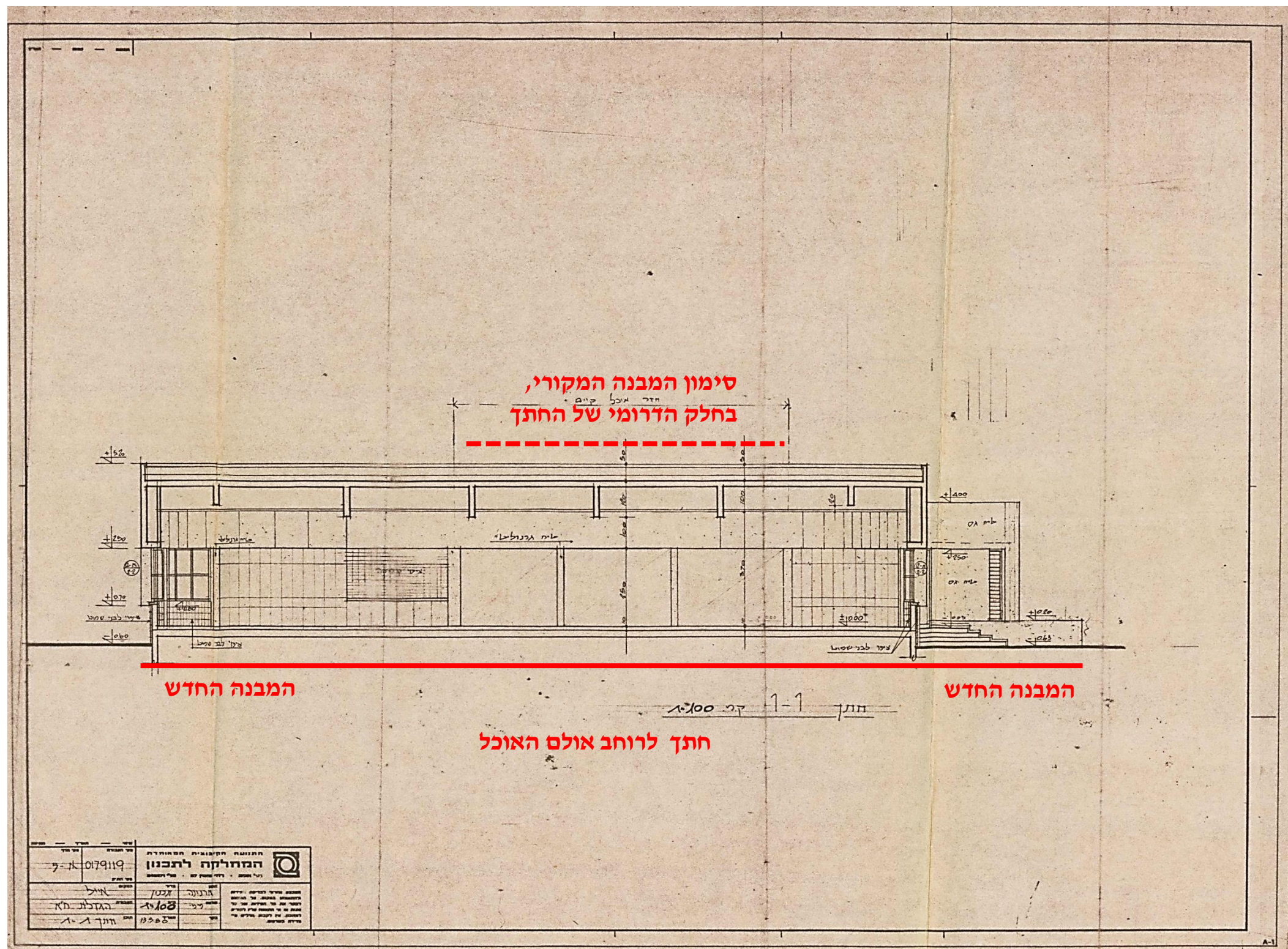
שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

רקע היסטורי תרבותי

הרחבת חדר אוכל - 1980

חתך 1-1

עמוד

34

שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

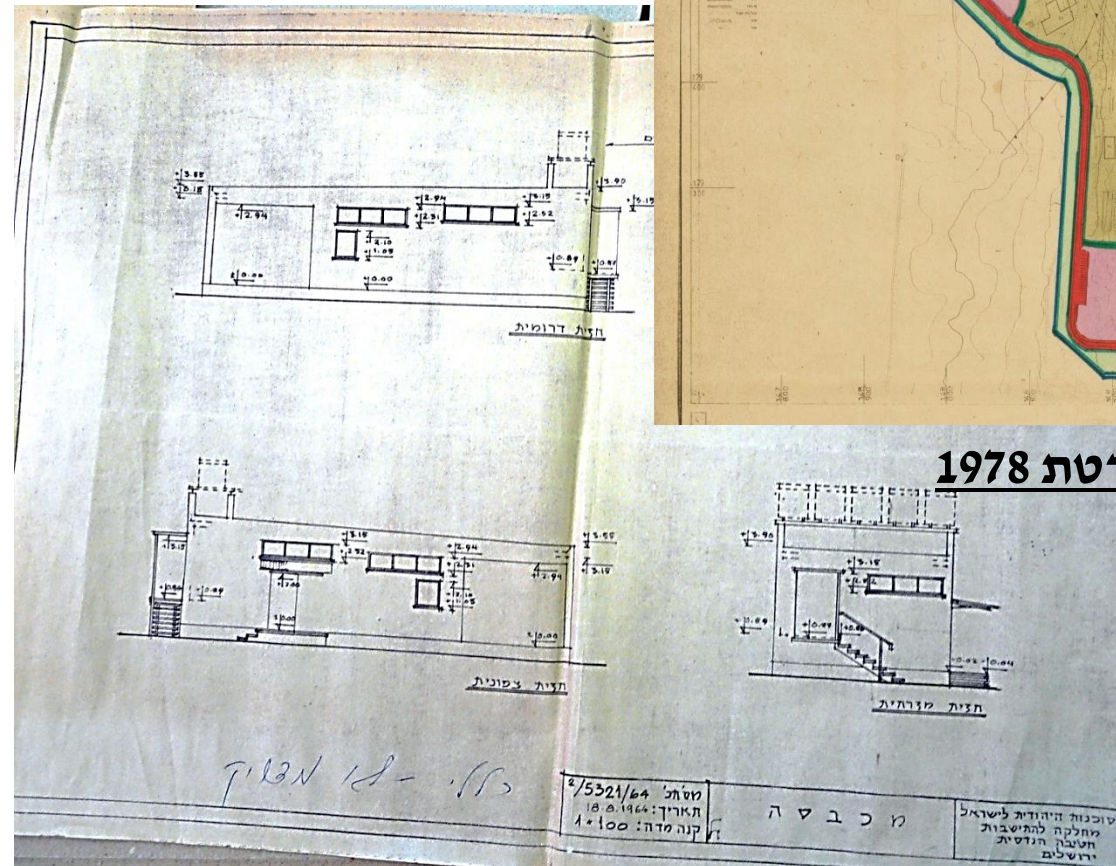
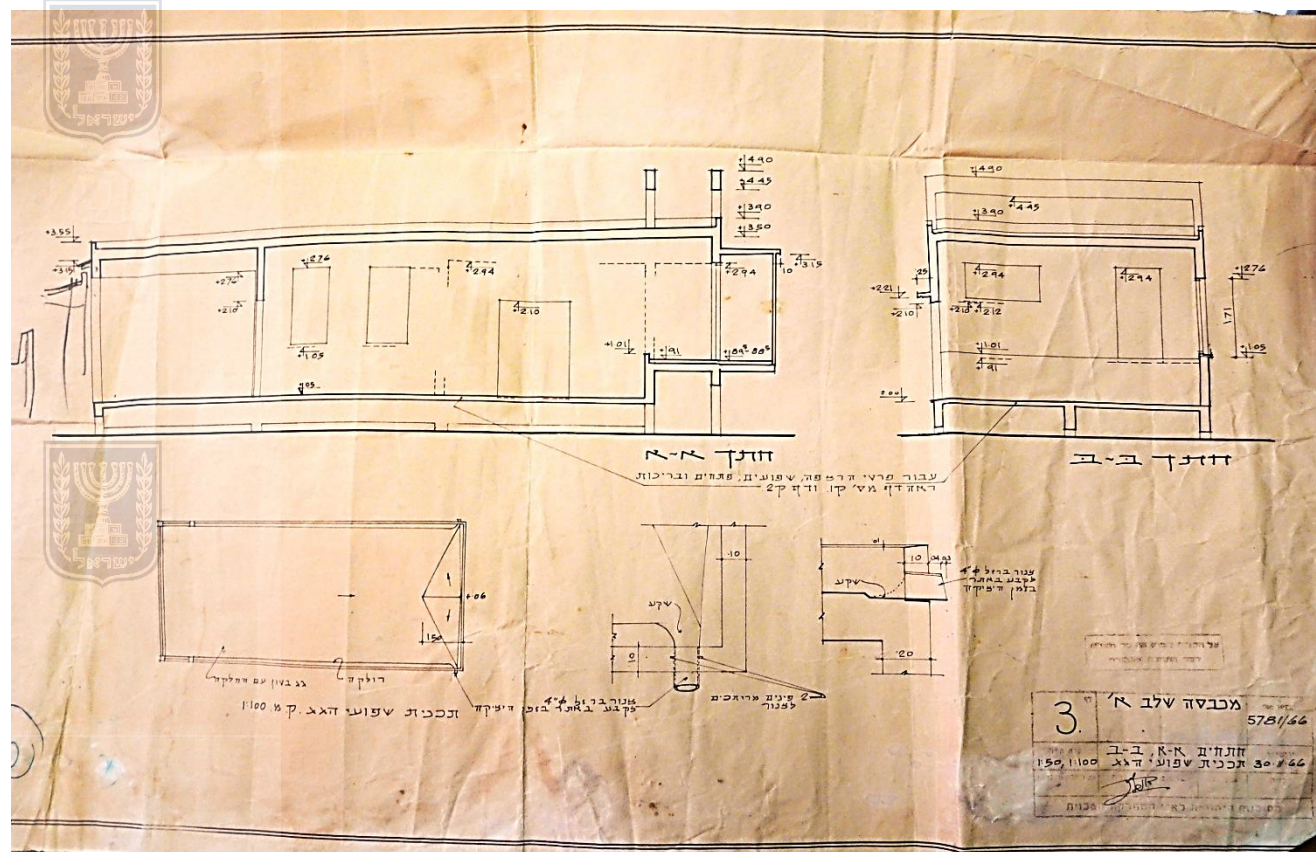
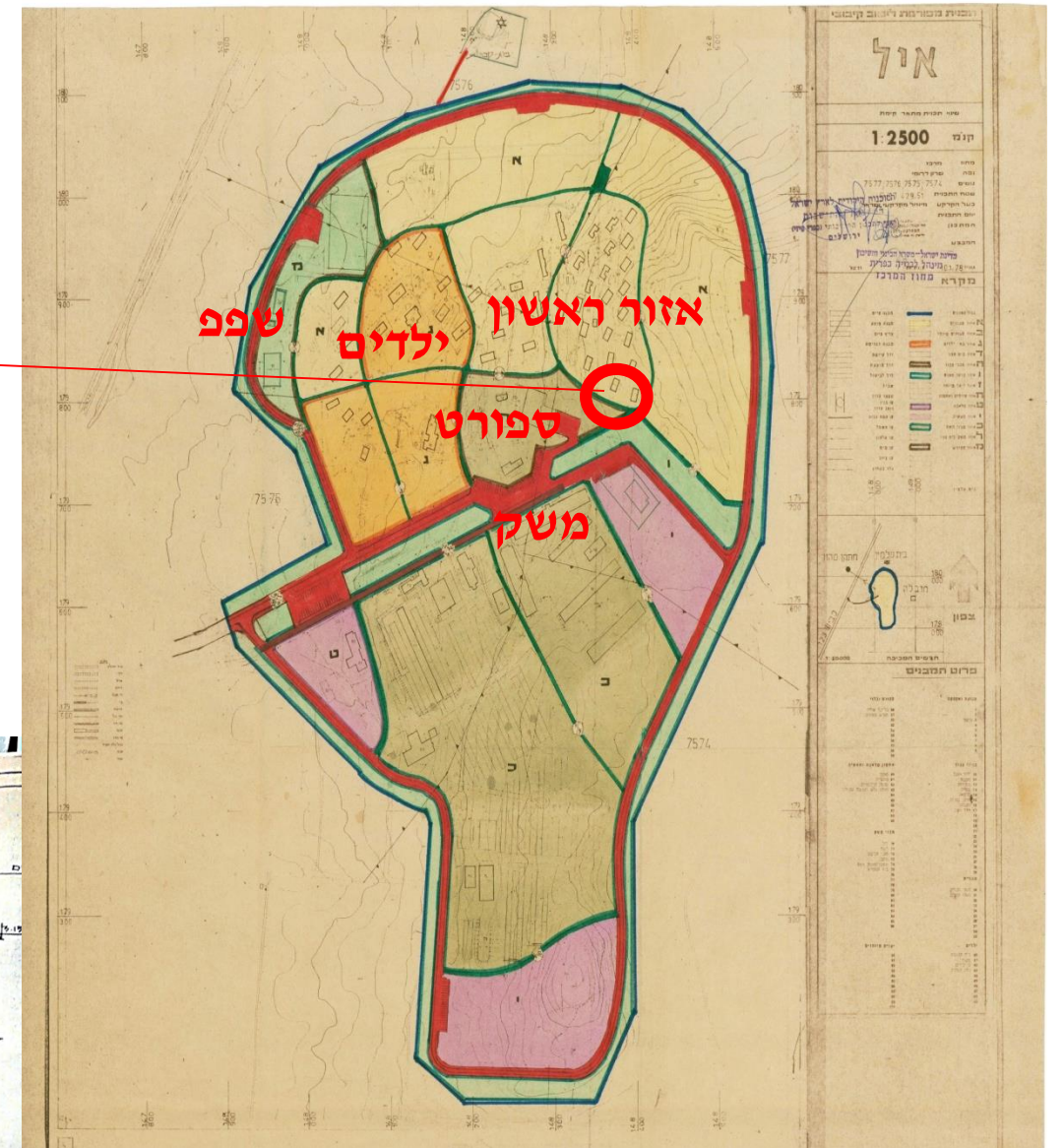

רקע היסטורי תרבותי

המכבסה

המכבסה נותרה באותו שם. ייעודה השתנה. היא תוכננה בשלבים, בשנים 1964; 1966 על ידי הסוכנות היהודית לישראל, המחלקה להתיישבות, החטיבה ההנדסית, ירושלים

קיבוץ אייל – מפת בינוי מפורטת 1978

עמוד
35

שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net

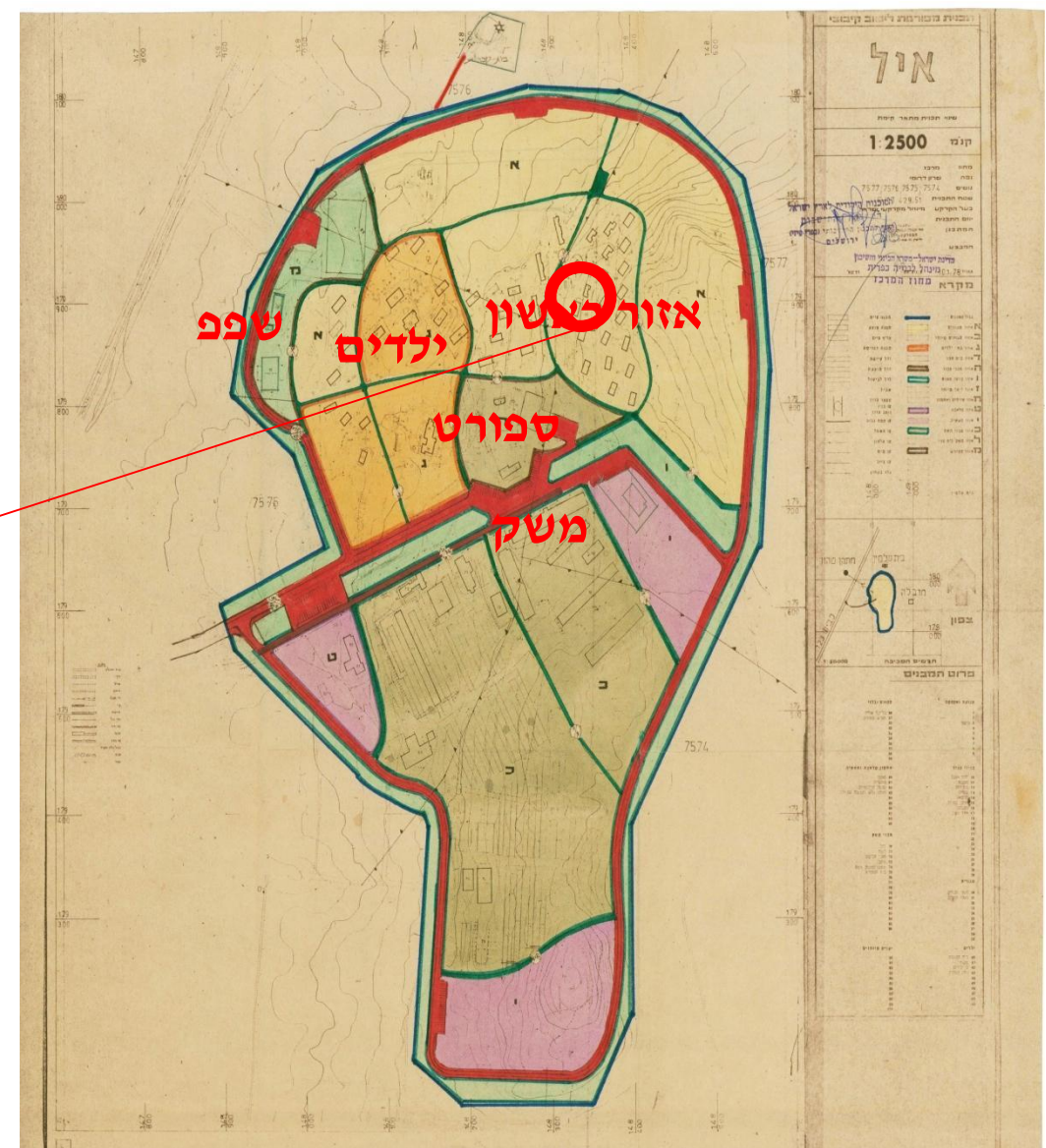
רקע היסטורי תרבותי

3. רקע היסטורי ותרבותי נוקטה

הנוקטה

תצ"א משוער לשנת 1985 ארכיון קיבוץ אייל

קיבוץ אייל – מפת בינוי מפורטת 1978

עמוד
36

שם הפרק:
רקע היסטורי
תרבותי

שרי מרק אדריכלית
אדם מקום בע"מ
נייד: 050-4032120
פקס: 050-8394389
Sary_mark@live.com

מאיר אפשטיין מעצב פנים
אדריכלות | עיצוב פנים | שימור
נייד: 052-8805997
פקס: 050-8394389
Meirel@014.net